

TMMOB

Şehir Plancıları Odası

Haber Bülteni

163 ISSN 1300-7300

Eylül 2005

www.spo.org.tr

e-posta: spo@spo.org.tr

YÖNETİM KURULU ANTALYA'DA TOPLANDI.....	6
KORUMA BÖLGE KURULLARI TOPLANTILARINA KATILYORUZ ...	6
DİYARBAKIR'DA KORUMA SEMPOZYUMU DÜZENLİYORUZ ...	8
DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ SAĞLIKLI ŞEHİRLER ZİRVESİ 21-24 EYLÜL 2005 - BURSA.....	9
GAYRİSİHHİ MÜESSESELERLE İLGİLİ YENİ DÜZENLEMELERE DAVA AÇTIK.....	10
PLAN YAPIMINA AİT ESASLARA DAİR YÖNETMELİKTE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE DAVA AÇTIK	12
MİMARLAR ODASI SMM YÖNETMELİĞİNE DAVA AÇTIK ...	13
TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ TASLAĞINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİMİZİ İLETTİK.....	14
TMMOB TOPRAK REFORMU KONGRESİ.....	16
YIPRANAN TARİHİ VE KÜLTÜREL TAŞINMAZ VARLIKLARIN YENİLENEREK KORUNMASI VE YAŞATILARAK KULLANILMASI HAKKINDA KANUN'UN UYGULAMA YÖNETMELİĞİ ÇALIŞMALARI.....	17
SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZİNDE İKİNCİ DÖNEM EĞİTİMİ BAŞLADI.....	18
TRT ANKARA RADYOSUNDA KENTSEL ULAŞIM KONUSUNDA BİLGİ VERDİK.....	18
RACİ HOCAMIZI İKİNCİ YILINDA ÖZLEMLE ANIYORUZ.....	19
ÜÇ DEĞERLİ KİTAP YAYINLADIK.....	20
"BURSA SANTRAL GARAJ KENT MEYDANI PROJE YARIŞMASI" DÜZENLENİYOR.....	21

ŞUBELERDEN HABERLER

Ankara Şube "OTOMOBİLSİZ KENT GÜNÜ"NDE BİR KEZ DAHA TOPLU TAŞIMA VURGU YAPTIK.....	22
Konya Şube KENT MERKEZİ YAYALARINDIR.....	26
İstanbul Şube GALATAPORT PROJESİYLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİMİZİ AKTARDIK.....	28
İzmir Şube ÇİĞLİ BELEDİYESİNCE DÜZENLENEN "İZMİR KUŞ CENNETİNDE YAŞAM VE SORUNLARI" KONULU PANELE KATILDIK.....	31

DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜ 29. KOLOKYUMU: "PLANLAMADA YENİ POLİTİKA VE STRATEJİLER: RİSKLER VE FİRSATLAR"

7-9 Kasım 2005 İTÜ Taşkışla

8 Kasım Dünya Şehircilik Günü etkinlikleri kapsamında bu yıl 29'uncusu düzenlenecek olan Kolokyum, Odamız ve İstanbul Teknik Üniversitesi işbirliğiyle 7-8-9 Kasım 2005 tarihlerinde, "Planlamada Yeni Politika ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar" konulu olarak, İstanbul Teknik Üniversitesi'ne ait Taşkışla Binasında yapıyor.

Dünya Şehircilik Günü 29. Kolokyumu'nda, yaşadığımız süreçte bağlı olarak kentlerimizin vizyonu ve bu vizyonu oluşturacak yeni politikalar ve stratejilerin tartışılması amaçlanıyor.

Dünyada ekonomik ve kültürel ilişkiler sisteminin yansıdığı kentsel alanların günümüzde yaşadığı değişim, geleceğe yönelik yeni poli-

devamı 3. sayfada

İKİ DEĞERLİ YAYIN

Gündem...

DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜNE DOĞRU...

Erhan DEMİRDİZEN - Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı

8 Kasım Dünya Şehircilik Günü'nü her yıl olduğu gibi yine büyük bir coşkuyla kutlamaya hazırlanıyoruz. Dünya Şehircilik Günleri, Şehir Plancıları ve ilgili diğer meslek gruplarının hem kendi bilgilerini tazelemeleri, hem de topluma ve kurumlara şehircilik kültürünü ve disiplini hatırlatması bakımından eşsiz bir fırsat yaratıyor.

Bu yıl Dünya Şehircilik Günü'nü kutlamaya hazırladığımız şu günlerde, şehir plancıları olarak, yine yoğun tartışmaların ve kentlerimizin geleceği bakımından bizleri kaygılandıran yeni gelişmelerin tam ortasına düşmüş bulunuyoruz.

devamı 2. sayfada

Hala büyük kentlerimizin üst ölçekli planları yok... Ve hep olduğu üzere, hemen tüm büyük kentlerimizde karşımıza yine “büyük projeler” çıkıyor. Bu büyük projelerin de genellikle en temel özelliği “büyük” olmaları... “Dünyanın ikinci en büyük alışveriş merkezi”, “dünyanın en büyük gökdelenlerinden biri”, “Ortadoğu ve Balkanların en ...” diye nitelendirilen bu büyük projeler, başta İstanbul olmak üzere, büyük kentlerimizde birbiri ardı sıra gündemi işgal ediyor.

Kamuoyu ilgisinin hemen tümüyle “Dubai Towers”, “İstanbul Cevahir”, “Galataport”, “Kuşadası Kruvaziyer Limanı”, “Haydarpaşa Limanı”, “Üçüncü Köprü” gibi büyük projelere yöneldiği bu dönemde, şehircilik ve planlama kültürünü ve disiplinini tüm kesimlere anlatabilmek büyük önem taşıyor. Çünkü “istihdam yaratan büyük projeler” karşısında en az onun kadar somut bir şey söylemek gerekiyor bir yandan da...

Türkiye’de yatırım yapılması ve işsizlik sorunlarının çözümüne katkıda bulunulması, elbette hiçbir teknik meslek grubunun kuşkuyla bakabileceği bir konu değil. Ancak, İstanbul’u, diğer büyük kentlerimizi, kıyılarımızı ve diğer doğal, kültürel ve kentsel varlıklarımızı yok etme pahasına yatırım yapmayı kabul etmek de mümkün değil. Unutmayalım ki, ne Fransa Paris’i heba ederek kalkındı, ne de İngiltere Londra’yı...

“Büyük projeler”in, gündeme gelme biçiminden içeriğine kadar, ne teknik olarak kent bütününde getirisi götürüsü hesap edilmiş durumda, ne de toplumsal olarak müzakere ve uzlaşma süreçlerinden geçmesi öngörülmüş halde. Ortada sadece siyasi otorite ve yatırımcının kararlılığı var.

Böyle bir yaklaşımın sonunda, milyonlarca insanın yaşadığı ve ülke ekonomisinin önemli bir bölümünün oluştuğu büyük kentlerimizin yaşanabilir olmaktan çıkacak olmasıyla karar vericilerin ilgili görünmemeleri anlaşılır gibi değil. Zira, “büyük yatırımlar”, geliştirdikleri içerik bir yana, yanlış yer seçimi kararlarıyla gündemimize geliyor. Bunun sonucu olarak baş edilmesi yüksek maliyetli bir ulaşım ve altyapı sorununu kentlerimize miras bırakacak görünüyor. Bunun hayatın bütün alanlarına yapacağı olumsuz yansımalar görülmüyor gibi davranılabiliyor. Ülke ekonomisinin yarısının kendine yer seçtiği İstanbul’da, ortaya çıkan yüz binlerce metrekare kapalı alanları olan dev yapıların, yanlış yer seçimi sonucu yaratacağı trafik nedeniyle kentin daha da tıkanacağı ve ülke ekonomisine ciddi düzeyde yansiyacak bir verimsizliğin sorumlusu olacağı görülmeli.

Türkiye kentlerinin gündeminde bu tartışmalar sürüp giderken, 8 Kasım Dünya Şehircilik Günleri münasebetiyle topluma ve kurumlara verdiğimiz mesajların sonuçlar üzerindeki katkısını anlayabilmek için, bir önceki Dünya Şehircilik Gününde Şehir Plancıları Odasının yayımladığı bildirgeden kısa bir hatırlatma yapmakta yarar var: “Planlamada çerçeve, bütünsellik ve bilimsellikten parçacılığa, yöntem bilimsel olandan pragmatik olana, uygulama sistematik olandan el yordamına dayalı olana dönüşmektedir. Planlama kamu yararına bir uğraş olmaktan çıkıp belli çıkar gruplarına yapılan değer aktarımlarının meşrulaştırma

aracı haline indirgenmekte, planlamanın doğasındaki içsel süreçlere müdahale göz ardı edilerek, küçük, parçacı ve dışsal süreçlere yönelik sınırlı iyileştirmeler yeterli görülmektedir.”

Kentlerimizde yaşananlar, geçen yıl ve ondan önceki yıllarda farklı cümlelerle yaptığımız tespitlerin ötesine gidebilmiş değil. Hala “bütünsellik ve bilimsellikten parçacılığa ... ve sistematik olandan el yordamına dayalı olana dönüşme” yaşandığı tespiti bugünkü “büyük projeler”de de geçerliliğini aynen sürdürüyor.

İşte tam böyle bir dönemde, köklü bilim kurumlarımızdan İstanbul Teknik Üniversitesinin evsahipliğinde gerçekleştirilecek olan Dünya Şehircilik Günü Kolokyumunda, Türkiye’nin şehircilik ve planlama camiası, kalın harflerle “Planlamada Yeni Politika ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar” başlığını manşete koyuyor.

Böyle bir dönemde ilan edilen bu konu, aslında kentlerimizin içinde bulunduğu sorunları tanımlayıp benimseme, taşıdığı riskleri ve yaratabileceği fırsatları da “yeni politika ve stratejiler” çerçevesinde ele alma iddiasını taşıyor. Dolayısıyla, Türkiye’nin şehircilik ve planlama camiası, büyük kentlerimizde oluşan değerlerin “pazarlanması” yoluyla belirli bir kaynak ve zenginlik yaratmak dışında da seçeneklerimizin olduğunu ilan ediyor. Bunları merak edenlere diyor ki: “Aslolan, kentlerimizin ağır sorunlarını çözebilecek... Bunun için yapılacak olan, yeni politikalar ve stratejik planlamayla riskler ve fırsatların ortaya konulması... Tabi ki kentlerimizin varolan değerleri de bu çerçevede ele alınabilecek.”

Bu genel çerçeveyi çizen şehir plancıları, depremin ardından bir süre hatırlandıktan sonra yeniden unutulmaya yüz tutan, belki bazılarının demode buldukları, “bölgesel gelişme politikaları ve stratejileri”ni de yeniden gündeme taşıyor. Çünkü, şehir plancıları biliyorlar ki, “bölgesel gelişme politikası ve stratejisi” üzerinde çalışılmayan kentlerin “pazarlama” teknikleriyle sorunlarını çözmesine olanak yok.

Şehir plancılarının bildiği bir şey daha var: Büyük kentlerimizde giderek daha da ağırlaşarak ve katmanlaşarak artan sorunların çözümü için bugüne kadar “inikşaf”a dayanan imar planlaması yönteminin yeterli olması mümkün değil. İşte “kentsel gelişme politika ve stratejileri”ne ve bunun örgütlenme düzeylerinin tasarlanmasına duyulan ihtiyaç bundan kaynaklanıyor. Ve son olarak da, Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu, bütün bu çerçevenin sonucunda gelinen noktada, toplumun ve kurumların “stratejik planlama ve uygulama modelleri”ne duyduğu merakı bir kez daha karşılamaya hazırlanıyor.

Kentlerimizin stratejisi “değerlerin pazarlanması” ile sınırlanamaz. Aksine, üzerinde durmamız gereken, onmilyonlarca insanın yaşadığı kentlerimizdeki toplumsal ve mekansal sorunların çözümüne yönelik geliştirilecek stratejiler ve uygulamalar olmalıdır. “Büyük projeler”, bu strateji ve uygulamalarla uyumlu olmak durumundadır. Hiç değilse, bunlara zarar vermemelidir.

PLANLAMADA YENİ POLİTİKA VE STRATEJİLER

RİSKLER VE FIRSATLAR

7-9 Kasım 2005

İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi TAŞKİŞLA

TASLAK PROGRAM

1. GÜN, Kasım 2005 Pazartesi

SALON: 109

09.00-9.30 Kayıt

09.30-10.45 Açılış

Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY, İ.T.Ü Şehir ve Bölge Planlaması Bölüm Başkanı
Ahmet TURGUT, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı
Erhan DEMİRDİZEN, Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı
Prof. Dr. Cengiz GİRİTLİOĞLU, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Faruk KARADOĞAN, İ.T.Ü. Rektörü
Dr. Mimar Kadir TOPBAŞ, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı
Muammer GÜLER, İstanbul Valisi
Ahmet Necdet SEZER, Cumhurbaşkanı, (Teşrifleri Halinde)

T.M.M.O.B. Şehir Plancıları Odası Dünya Şehircilik Günü Bildirgesi

10.45-11.00 Ara

11.00-11.15 **Tematik Sunuş**

Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY, İ.T.Ü Şehir ve Bölge Planlaması Bölüm Başkanı

11.15-11.30 Belgesel "Taştaki İz" (Prof. Dr. Gönül Tankut Anısına...)

11.30-13.30 **Davetli Konuşmacılar**

Oturum Başkanı: Nuran ZEREN GÜLERSOY

Raportör: T. Kerem KORAMAZ

Simin DAVOUDI, Leeds Metropolitan Univ., İngiltere

Louis ALBRECHTS, Katholic Univ. Of Leuven, Belçika

Alessandro BALDUCCI, Politecnico di Milano, İtalya

13.30-14.30 Yemek Arası

14.30-15.00 Kent planlama basın ödülleri

15.00-16.15

Bölgesel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Ali TÜREL

Raportör: Seda KUNDAK

Sibel ECEMİŞ KILIÇ

AB'ye Giriş Sürecinde Türkiye'de Planlama Hiyerarşisi Açısından Bölge Yönetimi

Kenan GÖÇER

Türkiye'nin Stratejik Önemi Etkileyen 21. Yüzyıl Büyük Bölgesel Projelerin

Fırsat ve Tehditlerine Yönelik Analizi

Petek KOVANCI SHEHRİN

Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Programlarının Türkiye'deki Sektörel

Öncelikleri ve Uygulama Alanları

Gülnehal ERZİ

Yeni Bölgecilik Akımı ve Bölgesel Kalkınma Ajansları

16.15-16.30 Tartışma

16.30-16.45 Ara

16.45-17.45

Bölgesel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Gülden ERKUT

Raportör: Mete Başar BAYPINAR

Levin ÖZGEN

Küreselleşme ve Bölgesel Gelişme / Kalkınma Bağlamında Emek Süreci; Sanayi

ve Tekstil Sanayi Özelinde Gözlemler / Isparta

Ahu DALGAKIRAN

İzmir'de Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü Özelinde Ticari Aktivitenin Değişen

Coğrafyası

Oğuz ÖZBEK

Alt Bölge Gelişme Stratejileri ve Depreme Duyarlılık: Bolu İl Gelişme Planının

Çözümlemesi

Özlem DÜNDAR, Nilgün GÖRER TAMER,

Fatma ERDOĞANARAS, Ülkü DUMAN

Yabancıların Mülk Edinmesi ve Yabancı Orta Yaş Üzeri Emekli Göçünün Kıyı

Yerleşmelerine Etkisi: Türkiye Örneği

17.45-18.00 Tartışma

18.00-18.30 Raci Bademli İyi Uygulamalar Ödül Töreni ve Sergi Açılışı

Bitirme 2005 Sergi Açılışı

Dünya Şehircilik Günü Öğrenci Yarışması Sergi açılışı

İstanbul bilim ve sanat merkezi sergisi açılışı

19.00 Kokteyl

SALON: 127

15.00-16.15

Bölgesel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Hülya KOÇ

Raportör: Ceren ÖZGEN

Sevinç Bahar YENİGÜL, Orhan KUNTAY

Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Kırsal Alan Planlaması

Ferhan GEZİCİ, Ervin SEZGİN

Sınır Bölgelerinin Gelişiminde Fırsatlar ve Tehditler

Murat Cemal YALÇINTAN

Küresel ile Yerel Arasında Kentsel Siyaset ve Planlama:

Koç Üniversitesi Örneği

M. Yıldırım ORAL, H. Evren ERDİN

İzmir'in Şehircel Gelişimini 21. yy'da Yönlendirecek Bölgesel Bağımsız

Değişkenlerin Kestirimi Üzerine Düşünceler

Hilal ERKUŞ ÖZTÜRK

Turizm Sektöründe Gündeme Gelen Yeni Kurumsallaşma Çabalarının Yerel ve

Küresel İlişkilerde Sağladığı Fırsatlar

16.15-16.30 Tartışma

16.30-16.45 Ara

16.45-17.45

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Rahmi ERDEM

Raportör: Cem BEYGO

Arzu BAŞARAN UYSAL

Bir Su Havzasında Stratejik Kararların Oyun Teorisi ile Analizi

Aşlı ÖGÜT ERBİL

İstanbul'un Su Havzalarının Planlanmasına Yönelik Stratejilerin Geliştirilmesi

Zehra EMİNAĞAOĞLU

Barajların Etkilediği Mevcut ve Yeni Yerleşmeler İçin Üretilen Politika ve

Stratejiler: Artvin Kent Örneği

Semahat ÖZDEMİR

Karaburun Yarımadası Deneyiminden Planlama Pratiğimize Aktarabileceklerimiz

17.45-18.00 Tartışma

2. GÜN 8 Kasım 2005 Salı

SALON: 109

09.30-10.00 Prof. Hüseyin KAPTAN, İBB Başkan Danışmanı

İstanbul'un Stratejik Planlaması

10.00-11.15

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Mehmet OCAKÇI

Raportör: Fatih TERZİ

Lale BERKÖZ, Engin EYÜBOĞLU

Yabancı Sermayeli Üretici Hizmet Firmalarının İstanbul'daki Mekansal Dağılımları

Fulin BÖLEN, Handan TÜRKÖĞLU, Funda YİRMİBEŞOĞLU İstanbul'da Arazi

Değerleri ve Yapılaşma Yoğunluğu İlişkisi

Esra DEMİRCİOĞLU, Dilek PEKDEMİR, Cemil CEYLAN

Alışveriş Merkezlerinin Konut Fiyatlarına Etkisi

Funda YİRMİBEŞOĞLU

17 Ağustos 1999 Depremi Öncesi ve Sonrasında Konut – Emlak Piyasasının

Değişimi

Evren ÖZUS, Vedia DÖKMECİ

Beyoğlu Dönüşüm Alanlarında Hedonik Fiyat Analizi

11.15-11.30 Tartışma

11.30-11.45 Ara

11.45-13.00

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Aykut KARAMAN

Raportör: Hatice AYATAÇ

Nilgün ERGUN, Funda YİRMİBEŞOĞLU

İstanbul'da 2000-2004 Yılları Arasında Suçun Mekansal Dağılımı

Nilgün Çolpan ERKAN

Yaşam Kalitesini Etkileyen Bir Faktör: Kentsel Vandalizm Ümmüğülsüm TER,

Elif GÜNDÜZ

Konya Geleneksel Çarşısı (Arasta Kesimi) Yaya Mekanlarının Yaşanabilirlik

Açısından İrdelenmesi

S. Evinç TORLAK, Pınar SAVAŞ YAVUZÇEHRE

Belediyelerin Kentsel Yaşam Kalitesine Etkileri ve Denizli Karşıyaka Mahallesi

Örneği

13.00-13.15 Tartışma

13.15-14.00 Yemek Arası

14.00-15.15

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Zekai GÖRGÜLÜ

Raportör: Senay AKALIN

Gülten Demet ORUÇ, Cengiz GİRİTLİOĞLU

İstanbul Eski Merkezinde Şehircel Canlılık Değerlendirmesi ve Yeniden

Canlandırma Stratejileri: Eminönü Örneği
Ayşe SİREL, Ümit SİREL
Tarihi Kentlerin Unutulan Arayüzü: Edirne-Kaleiçi'nde Saraçlar Caddesi Örneği
Suat ÇABUK
Kayseri Metropolitan Kentinin Gelişme Baskısı Altında Kalan Ağırmas'ta, Kültürel Kimliğin Sürdürülebilir Mucadelesi
Şule KARAASLAN, Bilge ARMATLI KÖROĞLU, Gülşen YILMAZ,
Kentsel Gelişme Stratejilerinde Kültürel Çeşitliliğin Yeri ve Önemi: Antakya Örneği

15.15-15.30 Tartışma
15.30-15.45 Ara

15.45-17.00

Toplumsal/Kurumsal Organizasyon ve Çok Paydaşlı Yönetim

Oturum Başkanı: Feral EKE

Raportör: Kübra ŞEN

Tolga ÜNLÜ

Kentsel Mekan Üretme Sürecinde Plan Değişikliklerinin Rolü: Şehirciliğin

Bireyselleşmesi

Yeşim ALTIN, Ş. Şence TÜRK

İstanbul Metropolitan Alanında İmar Planı Değişiklikleri ile İlgili Bir Analiz

M. Çağlar MEŞHUR, Rahmi ERDEM, H. Filiz MEŞHUR

Mülkiyet Hakkına Yasal (!) Bir El Koyma Süreci: İmar Uygulamaları Sonrası Plan

Değişiklikleri

Eylem BAL

İdari Yargı Kararları ve Planlama: İzmir Örneği

17.00-17.15 Tartışma

17.15-19.00 TUPOB Buluşması

19.30 Yemek

SALON: 127

10.00-11.15

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Cengiz GİRİTLİOĞLU

Raportör: Gülşen Demet ORUÇ

Berkan DEMİRAL

Sürdürülebilir Kentler ve Bölge

Neslihan AYDIN YÖNET, Funda YİRMİBEŞOĞLU

Kentsel Projelerin Sürdürülebilirlik Potansiyellerinin Değerlendirilmesi:

Sürdürülebilirlik Matrisi

Koray ÖZCAN, M. Serhat YENİCE

Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Sürecinin Kentsel Form Üzerindeki (Olası)

Etkileri: Konya, Türkiye Örneği

Ahu SÖKMENOĞLU, Gülen ÇAĞDAŞ

Enformasyon ve İletişim Teknolojileri Etkisinde Kentsel Yaşam, Mekan ve

Sürdürülebilirlik

11.15-11.30 Tartışma

11.30-11.45 Ara

11.45-13.00

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Hami YILDIRIM

Raportör: Esra CİBARLI

Rahmi ERDEM, M. Çağlar MEŞHUR

İmar Planları Marifetiyle Plansız Kentsel Gelişme

Bahar Deren GÖÇMEZ, Nevin ÇEKİRGE

Kentsel Jeoloji – Kentsel Planlama İlişkileri: Yalova Termal Yerleşmesi Örneği

Muharrem ES, Özlem AKIN

Kentsel Gelişmede Deprem Etkileri ve Zararların Azaltılmasında Toplum

Bilincinin Önemi: Kocaeli Örneği

Erkan POLAT

Kentsel Planlamada Güncel Kuramsal Yaklaşımlar ve Stratejiler

13.00-13.15 Tartışma

13.15-14.00 Yemek Arası

14.00-15.15

Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri

Oturum Başkanı: Başkan GÜNAY

Raportör: Rahşan DEMİRKAYA

H. Filiz ALKAN MEŞHUR, Çiğdem ÇİFTÇİ

Engellilerin Çalışma Yaşamına Katılımını Artıran Bir İstihdam Olanakları: Tele

Çalışma ve Mekansal Etkileri

Ahmet Melih ÖKSÜZ

Bölgesel Merkez Olarak Trabzon Kenti Gelişimi: Yeni Ulaşım Olanakları Kent

Makroformu İlişkisi

Oğuz ÖZBEK, Sedef ERYİĞİT

Kentsel Yayılma ve Toplu Taşımanın Ölçeği: Konya Tramvay Sistemi ve Kentsel

Gelişme Stratejisinde Yeni Yönelimler

L. Yıldız TOKMAN, Ayten ALKAN

Yerel Politika ve Planlamayla Cinsler-arası Eşitlik Bakış Açısının

Bütünleştirilmesi: "Yarın İçin Bugünden" Kampanyası Deneyim

15.15-15.30 Tartışma

15.30-15.45 Ara

15.45-17.00

Toplumsal/Kurumsal Organizasyon ve Çok Paydaşlı Yönetim

Oturum Başkanı: Fulin BÖLEN

Raportör: H. Serdar KAYA

Mustafa Oğuz SINEMİLLİOĞLU

Yerleşme ve Yönetişim Bağlamında Diyarbakır (Bir Yerel Örgütlenme Örneği ve

Toplumsal Yaşama Yansımaları)

Aysu KES, M. Kemal ÖKTEM, Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Kentsel Karar Alma Süreçlerinde Çok Aktörlülük ve Katılım

Muhammed AYDOĞAN

Yönetişim ve Şehir Planlamaya Halk Katılımının Sağlanması Sürecinde İnternet

Teknolojisinin Daha Etkin Kullanımı

A. Nilay EVCİL, Ümrhan TOPÇU

Kentsel Kimliğin Sürdürülmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Cihangir

Kavaklıdere Örnekleri

17.00-17.15 Tartışma

3. GÜN 9 Kasım 2005 Çarşamba

SALON: 109

09.30-10.45

Toplumsal/Kurumsal Organizasyon ve Çok Paydaşlı Yönetim

Oturum Başkanı: Handan TÜRKÖĞLÜ

Raportör: Ebru KERİMOĞLU

H. Hami YILDIRIM, Neslihan SERDAROĞLU SAĞ

Kamu Yararı Kavramının Kıyı Mevzuatında Ele Alınış Biçimi

Yücel ÇAĞLAR

1982 Anayasası 169 ve 170. Maddeleri Kamu Arazierinin Kullanılmasında Bir

Risk midir, Fırsat mıdır?

Funda AYSEL, Levent ÜNVERDİ

Mülkiyet İlişkileri Temelinde Kentsel Risk: Çeşme Yarımadası

Ayşegül ALTINÖRS

Planlamada Toplumsal Katılım Süreçlerinde Model Arayışları ve İletişim

Sorunsal; İzmir Konak Belediyesi'nin Kemeraltı Bölgesi Örnek Uygulamaları

Üzerinden Bir Değerlendirme

Semra KALKAN, Sinan CETİZ, Zekai AKAY

Ülkemizde ve Dünyada Stratejik Plan

10.45-11.00 Tartışma

11.00-11.15 Ara

11.15-12.45 Öğrenci Paneli

Oturum Başkanı: Özgür DEMİR

Raportör: Bahar SONGÜLER

Hilal AVCI, Selçuk Ü.

Deniz BORAN, M.S.G.S.Ü

Seçkin ÇOPUR, ODTÜ

Sevim İŞİK, İ.T.Ü

Gülce KARADAĞ, G.Ü

Şahadet TÜRKMEN, İ.Y.T.E

Hakan UZUN, D.E.Ü.

Esra YAVUZDEMİR, Y.T.Ü

12.45-13.15 Bitirme 2005 Ödül Töreni

Dünya Şehircilik Günü Öğrenci Yarışması Ödül Töreni

13.15-13.45 Yemek

13.45-15.00 Genel Değerlendirme Paneli ve Kapanış

SALON: 127

09.30-10.45

Stratejik Planlama ve Uygulama Modelleri

Oturum Başkanı: İclal DİNÇER

Raportör: Demet GÜRBÜZLER

A. Faruk GÖKSU

Stratejik Planlama Yaklaşımı; "Yeni Kentsel Düzen" in Kurulması İçin Bir Araç

Olabilecek mi?

Levent ÖZAYDIN

Mekansal Modelleme Bağlamında Anlaşılır Stratejik Planlama

Tan YİĞİTCANLAR, Uğur YANKAYA, Rabia BOLPOSTA, Berna BARADAN,

Onur KINACI

Planlamada Stratejik Seçim Yaklaşımı Modelinin Afet Riski Taşıyan Alanlarda

Kullanımı

Mediha Burcu SILAYDIN

Kentsel Gelişme İçin Yeni Bir Strateji Arayışında, Bir Ölçek Olarak Nazım İmar

Planının Gerekliğinin Sorgulanması

Kübra CİHANGİR ÇAMUR

Stratejik Planlama Nedir? Fiziki Mekanın Planlamasında Sunduğu Olanaklar /

Taşıdığı Riskler

10.45-11.00 Tartışma

11.00-11.15 Ara

YÖNETİM KURULU ANTALYA'DA TOPLANDI

Genel Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Antalya Şube Yönetim Kurulu üyeleri ve adresi Antalya olan üyeler ile birlikte yönetim kurulu toplantısını 17 Eylül 2005 tarihinde Antalya'da gerçekleştirdi. Toplantıda, Genel Merkezin gündeminde olan konular yanı sıra Antalya Şubenin konuları da ele alındı. Toplantıda öncelikle bu yıl İstanbul'da gerçekleştirilecek olan 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 29. Kolokyum ile ilgili gelişmeler değerlendirildi. Bu yılki Kolokyumun konusu olan "Planlamada Yeni Politikalar ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar" ile ilgili olarak gönderilen ve kabul edilen bildirimlerle ilgili bilgilendirmeler yapıldı. Genelde Kolokyumların yapısı tartışıldıktan sonra gelecek yıllarda Antalya ilinde yapılıp yapılamayacağı konusu görüşüldü.

Gündeme gelen diğer bir konuda yürürlükten kaldırılan Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği oldu. Yürürlükten kaldırılan bu Yönetmelik ve yerine konulan "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" ile ilgili değerlendirmeler yapıldı, özellikle sağlık koruma bandı ile ilgili hükümler üzerinde duruldu. Bunun yanı sıra Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yönetmeliği de toplantıda ele alındı ve bu Yönetmelikte yer alan arazi kullanım planına yönelik hükümler tartışıldı. Toplantıda Yıpranan Tarihi ve Kültür Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Yönetmeliği de tartışıldı.

Mesleğimizin içinde bulunduğu ortam, tartışılan diğer konular arasında yer aldı. Üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin eğitim programı, yeni kurulan bölümler, mesleğimiz ile ilgili olarak uygulamada yaşanan sorunlar ile Odanın rolü üzerine görüşler dile getirildi. Bu çerçevede mesleki denetim konusunda yapılması gerekenler konusunda da öneriler aktarıldı.

Antalya Şube, mesleğimiz ile ilgili gündeminde yer alan konulara ilişkin bilgi verdi. Antalya basınında yer alan doküman fabrikası hakkında yaşanan süreci, bu konuda yapılan çalışmalar ile öne çıkan görüşleri aktardı. Antalya Büyükşehir Belediyesi Meclisinde katılım sağlanan planlama konuları üzerine bilgi verildi. Antalya'da işgal edilen yaylalara yönelik çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde duruldu. Antalya özelinde yapılan çevre düzeni planları konusu ele alındı.

Tartışılan konulardan biri de Odanın sürekli yayınları oldu. Planlama Dergisinin bugüne kadar çıkan sayıları üzerine görüşler aktarıldı ve önümüzdeki sayılara yönelik öneriler dile getirildi.

Antalya'da yapılan toplantıya Odamız Genel Merkezinden Erhan Demirdizen, Buğra Gökçe, Funda Erkal, Nevzat Can,

Demet Gürbüzler, Antalya Şubeden ise Okan Atak, Melike Gül, Burak Günaydın, Yasemin Öney, Salih Dirlık, Özlem Güçlü, Rasim Avcı, Alper Gökçay, M.Pakize Yılmaz, Serkan Özdemir ve mimar Müzeyyen G. Can katıldı.

KORUMA BÖLGE KURULLARI TOPLANTILARINA KATILYORUZ

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası'nda değişiklik yapan ve 27.07.2004 gün ve 25535 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5226 sayılı Yasanın 12. Maddesi "İlgili meslek odaları koruma bölge kurulu toplantılarına gözlemci olarak katılabilirler." hükmünü getirmişti. Söz konusu yasa hükmü gereğinin Odamızca yerine getirebilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili birimlerine bu konuda yazılar ileterek; Odamızın, konuyla ilgili meslek odalarının başında gelmekte olduğunu, bu nedenle de yasanın anılan hükmü doğrultusunda Odamız temsilcilerinin Bölge Koruma Kurulları toplantılarına katılmalarının gerekli ve yararlı görül- düğünü belirttik.

Kültür ve Turizm Bakanlığına ilettiğimiz yazılarda ayrıca; kurumların gündemindeki konuların çeşitliliği ve değişik uzmanlıkların ilgi alanına girmesi itibarıyla toplantılarında Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulunca ilgi alanlarına göre yetkilendirilmiş üyelerimizin hazır bulunmasının kararlaştırıldığını belirterek gerçekleştirilecek toplantıların tarih ve gündemlerinin tarafımıza bildirilmesini istedik.

Konuyla ilgili gelişmelerin tüm örgüt birimlerimizce takip edilmesi, toplantı gündemlerinin öğrenilmesi, toplantılara katılım için yazılı başvuruda bulunulması ve toplantılara katılarak Odamızca yapılabilecek katkıların etkin olarak sunulabilmesi meslek alanımız ve Odamız açısından çok büyük bir önem taşıyor. Bu bağlamda da; gelişmeleri Şubelerimize ivedilikle ileterek, Şube etkinlik-hizmet alanı içindeki Koruma Bölge Kurulların toplantılarına katılım sağlanması ve konuyla ilgili olarak yapılacak çalışmaların bütün birimlerimize duyurulması anlamında iletişimin sürekliliğinin büyük bir önem taşıdığını belirttik.

Bakanlıktan tarafımıza iletilen yazılarla; önce konunun Koruma Bölge Kurullarının bilgisi dahilinde olduğu bildirildi, daha sonra da tarafımızdan toplantılara gözlemci olarak katılmak üzere görev alanlarına göre listelenmiş odamız temsilcilerinin isimlerinin gönderilmesi istendi.

Şubelerimizden alınan öneriler doğrultusunda belirlenen isimler Bakanlığa iletiliyor, Koruma Bölge Kurulları toplantılarının gündemleri takip ediliyor ve katılım sağlanıyor. Bu toplantılarla ilgili gelişmelere, haberler bültenimizde yer vermeye devam edeceğiz.

ŞUBELERİN HİZMET ALANLARI İÇİNDEKİ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULLARI

ANKARA ŞUBE

ANKARA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Ahmet BAL V.
Tel: 310 42 96- 309 02 60-284 • Faks: 310 42 96
Adres: İl Eski Meclis Binası Yeni binalar Ulus-Ankara
Görev Alanı: Ankara+Bartın+Bolu+Çankırı+Kastamonu+Kırkkale+Düzce+Zonguldak+Karakük+Çorum

DIYARBAKIR KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Mehriban KARAASLAN

Tel: 412.221 25 88, Direk: 222 55 55 • Faks: 233 40 89
Adres: İnönü Cad. Ziya Gökalp Sok. No:17- DIYARBAKIR
Görev Alanı: Diyarbakır+Batman+Bitlis+Elazığ+Hakkari+Mardin+Siirt+Şanlıurfa+Şırnak+Van

ERZURUM KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Ulvi ÖZEL

Tel: 442. 233 26 51, Direk: 233 15 89 • Faks: 233 15 89
Adres: Yeni Hükümet Konağı Kat:5 ERZURUM
Görev Alanı: Erzurum+Ağrı+Ardeşan+Bayburt+Bingöl+Erzincan+İğdir+Kars+Muş+Tunceli

KAYSERİ KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Gazi ŞAHİN

Tel: 352. 231 16 25 • Faks: 222 78 71
Adres: Tacettin Veli Mah. Lalezade Cad. No:8 Keçikapı-Melikgazi/KAYSERİ
Görev Alanı: Kayseri+Sivas+Tokat+Yozgat

ANTALYA ŞUBE

ANTALYA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Bülent BAYKAL
Tel: 242.243 21 60, 247 87 61/18 • Faks: 248 35 33
Adres: Kale İçi Eski Jandarma Binası ANTALYA
Görev Alanı: Antalya+Burdur+Isparta

BURSA ŞUBE

BURSA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Atilla BALCI V.
Tel: 224. 220 14 37, Direk: 223 16 06 • Faks: 223 16 06
Adres: Osmangazi Cad.Orhangazi Çıkırmazı No:22 Tophane/BURSA
Görev Alanı:Bursa+Bilecik+Sakarya+Kocaeli+Yalova

ÇANAKKALE KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Yasemin T.PERSKA V.
Tel: 286. 217 82 05, Direk: 213 35 65 • Faks: 213 60 26
Adres: Fevzipaşa Mah.Zafer Meydanı Eski Kilise Bahçesi 17100 ÇANAKKALE
Görev Alanı:Çanakkale+Balıkesir

ESKİŞEHİR KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Hülya ÇOPUROĞLU

Tel: 222.230 63 32, 230 31 78 • Faks: 221 43 70
Adres: Paşa Mah. Lise Cad. No:6 Odunpazarı-ESKİŞEHİR
Görev Alanı: Eskişehir+Afyon+Kütahya

ÇUKUROVA ŞUBE

ADANA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: İsmail SALMAN
Tel: 0.322 359 57 52- 352 67 42 • Faks: 352 67 42
Adres: İnönü Cad.244.sok.No:69 27-28-29-30-31 Nolu Daireler
Görev Alanı: Adana+Adıyaman+Gaziantep+Hatay+İçel+Kahramanmaraş+ Malatya+Kilis+ Osmaniye

İSTANBUL ŞUBE

İSTANBUL I NUMARALI KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Günseli AYBAY
Tel: 212. 512 009 19, Direk: 528 10 07 • Faks: 528 10 07
Adres: Süleymaniye, Kayserili Ahmet Paşa Sok. No:16 -18 Eminönü-İSTANBUL
Görev Alanı: Bakırköy+Beyoğlu+Bağcılar+Bahçelievler+Zeytinburnu+Eminönü+Eyüp+Fatih+ Güngören+ Kağıthane+Şişli

İSTANBUL II NUMARALI KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Yener ÇAVDAR (Yürütme)

Tel: 212.512 09 20, Direk: 528 31 13 • Faks: 528 10 07
Adres: Süleymaniye, Kayserili Ahmet Paşa Sok. No:16 -18 Eminönü-İSTANBUL
Görev Alanı: Avcılar+Bayrampaşa+Çatalca+B.Çekmece+K.Çekmece+G.Osmanpaşa+Kartal+ Kadıköy+Maltepe+Pendik+Ümraniye+Silivri+Şile+Tuzla

İSTANBUL III NUMARALI KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Zerrin TÜRKELİ V.

Tel: 212. 522 32 85-87, Direk: 522 45 66 • Faks: 522 32 80
Adres: Süleymaniye, Kayserili Ahmet Paşa Sok. No:14 Eminönü-İSTANBUL
Görev Alanı: Adalar+Beşiktaş+Beykoz+Sarıyer+Üsküdar

EDİRNE KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Emel HACIHAFIZOĞLU (Yürütme)

Tel: 284. 213 04 91, 212 61 21 • Faks: 212 61 21
Adres: Maarif Cad. No:18 İlhan Koman Evi -EDİRNE
Görev Alanı:Edirne +Kırklareli+Tekirdağ

İZMİR ŞUBE

İZMİR I NUMARALI KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Serpil YASA
Tel: 232. 489 38 44, 489 00 81 Direk: 441 93 23 • Faks: 483 25 84
Adres: Fatih Mah. 411.Sok.No:3 Konak/İZMİR
Görev Alanı:İzmir(Balçova+Bornova+Buca+Çiğli+Gaziemir+ Güzelbahçe +Karşıyaka+ Konak+ Narlıdere+ Çeşme+Karaburun+Menderes+ Seferihisar+Urla)

İZMİR II NUMARALI KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Osman ARSLAN (Yürütme)

Tel: 232. 464 81 60, 463 73 56 • Faks: 464 81 29
Adres: 1462.Sok.No:15 Alsancak/İZMİR
Görev Alanı: Aydın+Manisa+Uşak+Denizli+İzmir(Aliağa+Bayındır+Beydağ+ Bergama+Dikili+ Foça+ Kemalpaşa+Kınık+Kiraz+Menemen+Ödemiş+ Selçuk+Tire+Torbalı)

MUĞLA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Erdal KORKMAZ

Tel: 252. 213 01 51, Direk: 214 70 58 • Faks: 214 22 17
Adres: Emirbeyazıt Mahallesi Üçler Sokak No: 42 MUĞLA
Görev Alanı: Muğla

KONYA ŞUBE

KONYA KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Muammer KOYUNCU
Tel: 332. 350 93 19 • Faks: 352 03 08
Adres: Çiğdem Mah. Vali İzzetbey Cad. No:1 Karatay/KONYA
Görev Alanı: Konya+Karaman

NEVŞEHİR KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Mevlut COŞKUN

Tel: 384.212 70 34 • Faks: 212 80 44
Adres: Ürgüp Yolu Kültür Merkezi NEVŞEHİR
Görev Alanı: Nevşehir+Kırşehir+Aksaray+Niğde

SAMSUN ŞUBE

SAMSUN KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Menderes ALAN V.
Tel: 362. 433 15 72, 433 09 89 • Faks: 433 09 89
Adres: Kale Mah. Sanat Sok.No:6 SAMSUN
Görev Alanı: Samsun+Sinop+Amasya+Ordu

TRABZON KORUMA BÖLGE KURULU - Müdür: Serpil YÜKSEL (Yürütme)

Tel: 462. 322 36 89, Direk: 326 29 88 • Faks: 326 29 88
Adres: Cumhuriyet Mah. Namloğlu Sok. No: 25 TRABZON
Görev Alanı: Trabzon+Artvin+Gümüşhane+Giresun+Rize

DIYARBAKIR'DA KORUMA SEMPOZYUMU DÜZENLİYORUZ

24-25-26 Kasım 2005 tarihlerinde Diyarbakır'da "Koruma" konulu bir Sempozyum düzenliyoruz. Bu etkinliği, Odamızın görevleri ve meslektaşlarımızın gereksinimlerinin çıktığı güncel bir alana katkıları açısından önemsiyoruz. Gerekçelerimizden biri olarak, yeni Koruma Kanunu ve Yönetmelikleri şehir plancılarına önemli görevler ve haklar, yerel yönetimlere de yeni olanaklar tanımlıyor. Oysa bu konudaki bilgi birikimimizin yetersiz olduğu ve yeterince paylaşılmadığı da ortada. Ülkemizde koruma sorunsalının kuramsal açıklamalarından kurallarına, finansman olanaklarından örgütlenme modellerine, planlama süreç ve örneklerinden yerel yönetim deneyimlerine kadar birçok açıdan tartışılmasına gereksinim duyuyoruz.

Bu çerçevede sempozyumun hedefleri;

- Koruma mevzuatı hakkında tanıtıcı ve öğretici bilgiler sunmak
- Yeni yasal düzenlemelerde yer alan model ve araçların kullanılmasında meslektaşların bilgilendirilmesini sağlamak
- Kültürel mirasın korunmasında kent planlamanın teorik ve pratik açıklamalarını tüm paydaşlarla tartışmak ve geliştirmek
- Koruma Amaçlı İmar Planı pratiğine yönelik fayda sağlamak
- Yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin ve halkın farkındalık düzeyini artırmak
- Ülkenin diğer bölgelerinde seri koruma etkinlikleri için model oluşturmak

olarak,

Hedef kitlesi;

- Meslektaşlar
- Oda Örgütü ve Üyeleri
- İKK
- Koruma Amaçlı İmar Planlarını Yapan/İlgi Duyan Meslektaşlar ve Mimarlar
- Bölgedeki Üniversiteler (Dicle, Harran, Gaziantep)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- İl Özel İdareleri
- İl Kültür Müdürlükleri
- Valilikler
- Belediyeler
- Sivil Toplum Örgütleri
- Müzeler
- Yatırımcılar
- Yerel Gazeteciler

olarak,

Yer seçimindeki gerekçeler ise;

- Etkinliğin bölgesel ve yerel olmaktan çok ulusal niteliğini öne çıkarmak
- Kuramsal yaklaşımlar, dünya deneyimleri, uluslararası anlaşmalar konularına oturum ayırmak
- Meslektaşların koruma mevzuatını ve koruma amaçlı

uygulamaları tanımlarını-tartışmalarını-öğrenmelerini öncelikli hedef olarak almak

- İlgili yeni yasal düzenlemelerin model ve araçları konusunda bilgilendirmeye odaklanmak
- 3 günlük etkinliğin yoğun bilgilendirme, tartışma ve etkileşim ortamında sürmesini sağlamak
- Yerel katılımcılara etkinlik bünyesinde sunuş yapma olanağı sağlamak (belediye başkanları oturumu vb)
- Bölgede tek nokta etkinliklerinin model oluşturmasını sağlayarak ülkenin diğer bölgelerinde de kısa süre içinde benzer format ve birikim eklemeleriyle tekrar edilebilir olarak belirlendi.

Sempozyumun, bildiri sunuşlarından oluşacak bilimsel toplantı bölümlerinin, gerek bu bildirimleri sunan uzmanların gerekse oda, ilgili kurumlar, üniversiteler, plancılar ve yerel basın ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla yapılacak, özellikle yörenin sorunlarının masaya yatırıldığı, konsültasyon nitelikli tartışma atölyeleri ile tamamlanması seçildi. Tartışma atölyelerinin verimli geçebilmesi için sunuşların veya özetlerinin yazılı olarak katılımcılara dağıtılması yararlı görülüyor. 2 gün sürecek toplantıların ardından 3. gün, tarihsel çevreyi, kentsel koruma sorunlarını ve planlama uygulamalarını yerinde incelemek üzere teknik geziye ayrılıyor. Bu kapsamda Mardin Antik Kenti'nin veya Diyarbakır'ın gezilmesi planlanıyor. Organizasyon ile ilgili olarak sürdürülen temaslardan olumlu yanıt alınabilirse, yerel yöneticilerin ve temsilcilerin daha aktif olarak katılacağı akşam sohbetleri, tanıtım sunuşları ve sergilerin, etkinliği zenginleştirilmesi bekleniyor.

Sempozyum için, Odamız birimlerinde ve bu amaçla oluşturulan Düzenleme Kurulunca belirlenen Bilimsel Danışma Kurulu tarafından önerilen konu ve isimleri esas alan bir Program Taslağı oluşturuldu. İlk gün ilk oturum, koruma konusunda kuramsal çerçeveyi, koruma paradigmasını, bu konuda ulusal ve uluslararası yaklaşımları, modelleri ortaya koyan, kültürel ve doğal değerlerin korunmasında ülkemizi bağlayan çerçeve sözleşmeler, anlaşmalar konusunda bilgi veren, koruma ile planlama ilişkisini tartışan bildirimlere ayrılıyor. Bu oturumda korumanın katılım boyutuna, uluslararası işbirliği olanaklarına, ortak programlar ve fonlar ile yeni yasanın finansman olanaklarına ilişkin bildirimler için de çağrı yapıldı. Ayrıca bölgesel ölçekte koruma stratejileri, bölge planlamanın koruma boyutu ve koruma ile turizm arasındaki ilişkiler, bu konuda özel sektöre sağlanan teşvikler ve yasal çerçevenin de bu oturumda tartışılması bekleniyor.

İlk gün ikinci oturumda ise koruma konusunda yeni yasal düzenlemeler, bunların getirdiği yeni modeller ve araçlar hakkında teknik bilgilendirme ve değerlendirmelerin yapılacağı bildirimler belirlendi. Eski yasa ile yeni yasanın karşılaştırılması, koruma eylemleri açısından yeni yasa ve yönetmeliklerin getirdiği yeniliklerin taşıdığı risk ve fırsatların tartışılması bu oturumda gerçekleştirilecek.

Her iki oturumun sonundaki tartışma atölyelerinde, ağırlıklı olarak düşünsel ve kuramsal içerikli bu bildirimler ışığında yörenin sorunlarının tanımlanması ve çözümlenmesi için bir beyin fırtınası, bir konsültasyon yapılması hedefleniyor.

İkinci gün ilk oturum, bölgede ve bölge dışındaki planlama deneyimlerine, proje sunuş ve tartışmalarına, koruma uygulamalarına, denenmiş yöntem ve araçlar konusunda karşılaştırmalı bildirilere ayrılıyor. Bu kapsamda ayrıca GAP İdaresi, Yerel Gündem 21 Belediyeleri, Tarihi Kentler Birliği ve Çekül, TÜBA, TOKİ, İller Bankası gibi kurumlar ile Koruma Kurullarında görev yapan meslektaşlarımızın koruma konusundaki birikim ve deneyimlerinin değerlendirilmesi için bir bölüm planlanıyor. Diğer yandan, sağlıklılaştırma, yenileme, sosyal ve kültürel yaşamın korunması, korumanın kurumsallaşması bağlamında eğitim ve örgütlenme gibi korumanın ilintili ya da farklı boyutlarını oluşturan konularda da bildiriler sunulması bekleniyor.

İkinci gün ikinci oturumun ise tümüyle yerel karar verici, uygulayıcı, yönetici konumundaki katılımcılara ayrılması düşünüldü. Bu oturumda belediyeler ve valiliklerce kentlerini, hedeflerini, sorunlarını, planlama pratiğini tanıtıcı sunuşlar yapmaları bekleniyor.

İkinci günün oturumları ardından yine tartışma atölyeleri, bildiri sunanların görüş ve düşüncelerini, diğer katılımcıların değerlendirmeleriyle buluşturacak, yöreye özgü konuların ikinci gün oturumları kapsamında ele alınmasını sağlayacak.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ SAĞLIKLI ŞEHİRLER ZİRVESİ 21-24 EYLÜL 2005 - BURSA

Bursa şehri 21-24 Eylül 2005 tarihleri arasında her yıl Dünya'nın farklı kentlerinde gerçekleştirilen Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı ve Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağları Toplantısı ile bu toplantılara entegre olarak 21-23 Eylül tarihlerinde düzenlenen Sağlıklı Kentler Birliği 1. Yıl Konferansına ev sahipliği yaptı. Şubat 2005'te kurulmuş olan SKB için uluslararası düzeyde ve Avrupa ağının bir parçası olarak entegre konferans gerçekleşmesi hem şehirler, hem sağlıklı şehir konseptinin tanınması hem de meslektaşlarımız açısından büyük yarar sağlamıştır.

Sağlıklı Şehirler Zirvesine yurtdışından 34 ülke ve 100 kente, Türkiye'den 20 şehre mensup Belediye Başkanları, meclis üyeleri, teknik uzmanları ve proje koordinatörleri olarak yaklaşık 400 kişi katıldı.

Zirvenin ana konusu bu yıl yeni bir planlama konsepti olan "Sağlıklı Şehir Planlaması" idi. Dört gün boyunca süren toplantılarda kentlerimizde Sağlıklı Şehir Planlaması, Aktif Yaşam ve

Fiziksel Aktivite, Sağlıklı Yaşlanma, Sağlık Etki Değerlendirmesi konularında çalışmalar yapıldı ve kararlar alındı. Planlama ve kentsel sağlık üzerine etkileri, karşılaşılan zorluklar, fırsatlar ve sonuçlar görüşüldü.

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı toplantısı ile açılış ve kapanış oturumları ve sosyal programları ortak düzenlenerek entegre edilen Sağlıklı Kentler Birliği 1. Yıl Konferansı katılımcıları, Sağlıklı Kentler yaratmak konusundaki 17 yıllık tecrübeye sahip Avrupa Sağlıklı şehirleri ile bilgi alışverişinde bulunarak deneyimlerini paylaşma imkanı buldu.

Konferansın ilk günü Tayyare Kültür Merkezinde DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Toplantısı ile ortak gerçekleştirildi, öğleden sonra katılımcılar şehir turu ile Bursa Kent Müzesi, Yeşil Türbe, Irgandı Köprüsü, Ulu Cami ve Kapalıçarşı'yı ziyaret ettiler.

Konferansın ikinci günü 4 oturum gerçekleştirildi. Birinci oturumun konusu "Sağlıklı Şehir Kavramıydı." Bu oturuma Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Uzm. Dr. Cihanser EREL başkanlık etti. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve SKB Başkanı Hikmet ŞAHİN, Sandness Belediye Başkanı Jostein ROVIK, VAN Belediye Başkanı Burhan YENİGÜN, Liverpool Belediye Başkanı Ron GOULD, Kırıkkale Belediye Başkanı Veli KORKMAZ ve Macaristan Ulusal Ağ Koordinatörü Antonio de BLASIO şehirlerindeki sağlıklı şehir kavramlarını anlattılar.

Sağlıklı Şehir Profilleri Türkiye ve Avrupa'dan örnekler konulu 2. oturumun başkanlığı Uludağ Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Kayıhan PALA tarafından

Bursa'da buluşan 34 ülkenin katılımcıları 'Şehirler nasıl daha iyi olur' sorusuna yanıt aradı

Planlı kent, sağlıklı insanlar

GÖKÇE UYGUN

BURSA - 34 ülkenin yerel yöneticileri ve şehir plancıları, modern ve sağlıklı kentler yaratmak için Bursa'ya bir araya geldi. Bugün sona erecek toplantıların ardından, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Sağlıkli Şehirler Ağı'na üye kentlerin 2020'ye kadar elno yıl barıtısı belirlenecek.

DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı ve Avrupa Ulusal Sağlıkli Şehirler Ağı'na Çalışma Toplantısı, Türkiye'de Sağlıkli Şehirler Ağı'na üye ilk yer olan Bursa'daki Gayiret Kültür Merkezi'nde geçen çarşamba günü başladı. Toplantıda 34 ül-

kenin 164 şehrinde toplam yaklaşık 400 yerel yönetici, sağlık uzmanı, şehir plancısı ve politikacı, sağlıklı kentlerin nasıl yaratılabileceği sorusuna yanıt arıyor.

4 ana başlığı sağlıklı yaşlanma, sağlıklı şehir planlaması, sağlık etki değerlendirilmesi ve şehirlerde fiziksel aktivite ve obezite olan toplantıda, risklerle başa çıkma yolları, uferlerden korunma yöntemleri, şehirlerin daha sağlıklı hale getirilmesi, obezite ile kurt tasarımı ilişkisi gibi konular ele alınıyor. Toplantı, bugün politikacılar bildirgesinin yayımlanmasıyla sona erecek.

DSÖ Avrupa Bölge Ofisi Kent Sağlığı Bölü-

mü Başkanı ve Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Koordinatörü Dr. Agis Tsoros, kentlerin yapısını, insanların fiziksel-ruhsal sağlığını doğrudan etkilediğime dikkat çekerek, "Bir insanın sağlığını, yüzde 25'ini kalıtsal özellikleri, yüzde 15'ini sağlık hizmetleri belirlerken içinin fiziksel ve sosyal çevresi yüzde 60 oranında etkil yapıyor. Kentlerimizdeki yollar, binalar, parklar bizim fiziksel yapımıza ve ruhsal dünyamıza etkiliyor. Dünyanın ki yağlı bir insan dışarı çılap yürüyüş yapmak istiyse, ama yeterli yol yok ya da sokakta ki aydınlatma yeterince olmuyor için kendini gilyende hissetmiyor. Bu durum, onu eve hapsediyor. Yani iyi plan-

lanmayan kentler, insanımı izole ediyor, sosyalleşmeye neden olmuyor" dedi.

Sağlıklı kentler oluşturur sürecinde Türkiye'nin ve İstanbul'un durumunu da değerlendiren Tsoros, şunları söyledi: "Türkiye'de sağlıklı şehirler var. Bazı şehirlerimizde, kaşık bina yapmak yasadışı, ama bu yasadışı yerlere yasal yollarla dan su ve elektrik ile ilgili hizmetler geliyor. Şehirlerde standırlırlar olmak. Siz kaçak gecekondum yıkıp yerine zenginler için bina yapıyorsanız, bu çözümlük olur. İstanbul için şans var. Gelecekte bir yasadışı taahhüt olursa, belediye başkanı bunu yapacağına düşünce, olur?"

yürütüldü. Bu oturumda DSÖ Kent Sağlığı Bölümü Başkanı Dr. Agis TSORUS ve DSÖ uzmanlarından Dr. Premila WEBSTER sağlık profilleri hakkında teknik bilgiler sundular. Ardından İngiltere'den Stoke on Trent şehri adına Proje Koordinatörü Paula Hawley-EVANS, Finlandiya'dan Turku şehri adına Dr. Riitta ASANTİ, Türkiye'den Bursa şehri adına Jülide ALAN şehir sağlık profilleri hakkında sunumlarını gerçekleştirdiler.

3. oturumun konusu Şehir Sağlık Gelişim Planları idi ve oturum başkanlığı Bursa Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Hüseyin KONÇAK tarafından yürütüldü. DSÖ uzmanlarından Prof. Dr. Geoff GREEN şehir sağlık gelişim planı kavramını anlattı. İtalya'dan Udine kenti adına Proje Koordinatörü Dr. Gianna ZAMARO, Norveç'ten Sandness şehri adına Proje Koordinatörü Hans Ivan SOMME, Türkiye'den Yalova Belediyesi adına Dr. Metin SABUNCU ve Eskişehir/Tepebaşı Belediyesi adına Proje Koordinatörü Fatih YILMAZ şehir sağlık gelişim planlarını sundular.

Sağlıklı Şehir Planlaması konulu 4. oturum TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Erhan DEMİRDİZEN başkanlık etti. İlk olarak İtalya'nın Milano şehrinin Planlama Departmanı Başkanı Dr. Emilio CAZZANI planlama deneyimlerini aktardı. Ardından İngiltere'den Brighton&Hove şehri adına Rob FRASER ve Lydie LAWRENCE ve İstanbul/Kadıköy Belediyesi adına Şule ONUR sağlıklı şehir planlama çalışmalarını ve deneyimlerini aktardılar.

Konferansın 3. günü DSÖ Sağlıkli Şehirler Ağı Çalışma Toplantısının kapanış oturumu gerçekleşti. Bu oturum sonunda şehirlerin üst düzey politikacıları kentlerinde sağlığı geliştirmek ve sağlıklı şehir planlaması konusunda yapacakları çalışmaları taahhüt eden deklarasyona imza attılar. Bursa'da imzalanan bu deklarasyon ile politikacılar aşağıdaki eylemleri gerçekleştirmekte kararlı olduklarını belirttiler ve diğer şehirleri bu konularda çalışmalar yapmaya ve işbirliğine davet ettiler. Gerçekleştirilecek eylemler:

1. Yerel bilincin artırılması ve sağlıklı şehir planlaması kavramı ile ilgili ortak bir anlayış oluşturulması ve tüm bunların değişimde önem taşıyan uygulamalarının gösterilmesi
2. Aşağıdaki beş öncelikli alanda sağlıklı şehir planlaması prensip ve yaklaşımlarının uygulamasından yerel pratik deneyimler elde etmek:

- Ulaşım ve hareketlilik
- Sağlıklı Yaşlanma ve erişilebilirlik
- Şehir tasarımı ve fiziksel aktivite
- Mahalle(neighbourhood) planlaması
- Uzun dönem stratejik planlar ve mastır (nazım) planları

3. Uygun ve uygulanabilir kurumsal ve teknik çözümler vasıtasıyla sağlıklı şehir planlaması ana konusuna yönelik çalışmalar yapmak

23 Eylül 2005 günü öğleden sonra Sağlıkli Kentler Birliği'nin 3. olağan dönem Meclis Toplantısı gerçekleşti. Mecliste 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri yasasına göre revize edilen Birlik Tüzüğü ve Birliğin 2005-2020 yılları Strateji Planı onaylandı. İzmit/Gölcük, Bursa/Nilüfer ve Aydın Belediyeleri Sağlıkli Kentler Birliği'ne üye oldular. Böylece üye sayısı 17'ye yükseldi.

24 Eylül 2005 günü devam eden DSÖ Avrupa Ulusal Ağları toplantısında T.C. Sağlıkli Kentler Birliği'nin Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ulusal Ağlarından biri olarak yetkilendirildiğini belgeleyen Akreditasyon belgesi imzalandı ve çalışma toplantısı sona erdi.

GAYRISİHİ MÜESSESELERLE İLGİLİ YENİ DÜZENLEMELERE DAVA AÇTIK

Çevre ve toplum sağlığının korunması açısından önem taşıyan gayri sihi müesseselerin zararlı etkilerinin yok edilmesi veya en az düzeye indirilmesi, doğal kaynakların kirlenmelere karşı korunması için gayri sihi müesseselerin kontrol altına alınması, ruhsatlandırılması ve denetlenmesindeki usul ve esaslar, 1995 yılından beri yürürlükte olan, 2003 yılında kısmi değişiklik yapılan "Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği" ile belirlenmekteydi.

Söz konusu Yönetmelik, 10 Ağustos 2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik" ile geçerliliğini yitirmiş, aynı gün "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Gayri sıhhi müesseselerin yapılaşma ve yaklaşma koşullarına ilişkin düzenlemelerin, yeni düzenlemelerin içinde aynı hassasiyetle yer alıp almadığı, yeni düzenlemelerin teknik gereklere uygun olup olmadığı, çevre ve toplum sağlığı açısından gerekli usul ve esasları belirleyip belirlemediği yönünde irdelemeler yapıldı. Sonuçta, her iki düzenleme de başta Anayasa olmak üzere yasalara aykırılıklar barındırdığı, kamu yararı, toplum sağlığı ve güvenliğini tehlikeye sokacak bazı düzenlemeler getirdiği çağdaş bir hukuk ve toplum düzeninin asgari ölçüle-riyle bağdaşmayacak maddeler içerdiğinden konunun yargıya taşınmasına karar verildi.

T.C. Başbakanlık ve T.C. Sağlık Bakanlığı aleyhine açılan dava,

- Bakanlar Kurulu'nun 14.07.2005 gün ve 2005/9207 sayılı kararıyla hazırlanan ve 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" in öncelikle yürütmesinin durdurulmasına ve iptaline, mümkün olmadığı takdirde hukuka ve kamu yararına aykırı maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali,
- 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Yönetmelik" in öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptali

istemiyle açıldı.

Yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikle ilgili iptal istemimizin gerekçeleri şöyle:

A - Usul açısından hukuka aykırılık halleri

İptal istemine konu Yönetmelik, toplum sağlığı ve yaşanabilir bir çevrede yaşama hakkı gibi toplumsal yaşam açısından çok önemli bir alanı düzenlemesine karşın; konu hakkında uzman kişi ve kuruluşların görüşleri alınmaksızın, gerekli hazırlık ve incelemeler gerçekleştirilmeksizin ve diğer sair usul kuralları ihlal edilerek yürütmeye konulmuştur.

B - Yürütmenin Durdurulması Talebi Yönünden

İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatları Yönetmeliği gerek insan ve toplum sağlığı ve gerekse çevre ve kent düzeni yönünden bir çok sakıncayı içermektedir.

C - Genel Hukuka Aykırılık Halleri

Anayasa'da yer alan kamu yararı toplumun genel ve ortak çıkarlarının nasıl belirleneceği sorunu ile yakından ilgili olması bağlamında kamu yararı ilkesine ve Anayasa'nın 5. maddesine ve Anayasa'nın "herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu" belirten ve "çevrenin geliştirilmesini, çevre sağlığının korunmasını ve çevre kirlenmesinin önlenmesini 'Devletin ve vatandaşların ödevi'" olarak niteleyen düzenleme, çağdaş toplumlarda "sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı"nın vazgeçilmezliğine vurgu yapan 56. maddesine aykırıdır.

D - Yönetmelik Maddelerinin Hukuka Aykırılık Halleri

• İptali istenen yönetmelikte, sıhhi müesseselerle gayrisıhhi müesseseleri bir arada düzenlediği gibi; yönetmeliğin "amaç" ve "kapsam"ını gösteren 1. ve 2. maddelerinde "amaç" ve "kapsam"ı açısından sıhhi müesseselerle gayrisıhhi müesseseler arasındaki mevcut farklara ilişkin hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Yönetmeliğin amacı ve kapsamı içinde "toplumun sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını güvence altına almak" bulunmadığı gibi; gayrisıhhi müesseselerin çevreye olan zararlı etkilerini en aza indirme ve bu müesseselerin yaratabileceği çevre kirliliklerini önlemeye dönük bir "amaç" ve "kapsam" niyeti ve içeriği de mevcut değildir.

• Yönetmeliğin 6. ve 18. maddesinde belirlenen sürecin içinde ÇED olumlu raporunun yer seçimi ve tesis kurma raporunun yerine geçmesinin ciddi sakıncaları bulunmaktadır. ÇED raporunun yer seçimi ve tesis kurma yönünden çevreye zararlı hususları ve alınması gerekli önleyici tedbirleri gereği gibi içermemesi nedeniyle yetersiz bir düzenleme olacağı açıktır.

• Toplum sağlığı açısından "kritik" bir durumda bulunan petrol ve gaz ikmal istasyonlarının ve patlatıcı diğer ürünlerin depolama ve muhafazasının yapıldığı yerler çevresindeki yapılaşma ve ikamet önleme amaçlı "sağlık koruma bandı"nın ikinci sınıf gayrisıhhi müesseselerde oluşturulmasının idarenin taktirine bırakılması, toplum ve kent sağlığı açısından büyük riskler doğurabilecek niteliktedir.

Yürürlükten kaldırılan Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinde sağlık koruma bandı, "müessesenin çevreye olan zararlı etkisi dikkate alınarak müessese etrafında bırakılması gereken iskan dışı alan" olarak tanımlanmışken yürürlüğe giren yeni yönetmelikte sağlık koruma bandının hiçbir şekilde tanımı dahi yapılmamıştır.

Sağlık koruma bandının ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler için bir zorunluluk olmaktan çıkarılması gerek insan ve toplum sağlığı gerekse kentsel yerleşim yönünden çok ciddi sıkıntıları da beraberinde getirecektir.

Söz konusu yönetmeliklerde özellikle LPG ve akaryakıt istasyonları ikinci sınıf gayri sıhhi müessese kategorisinde yer almaktadırlar. Bu istasyonlara sağlık koruma bandı zorunluluğunun kaldırılması, her vatandaş için ciddi tehlikeler yaratabilecek niteliktedir.

Lisans alamamış ve kaçak olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan binlerce akaryakıt istasyonu sağlık güvenlik koruma bandının kaldırılması yoluyla yasal statü kazanma umudunu taşımaktadır.

Dava konusu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinin ardından özellikle akaryakıt ve LPG istasyonlarının gayri sıhhi müessese ruhsatı (yeni adıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı) almasının önu açılmış ve bu tesislerin sağlık koruma bandı ve benzeri önlemler almaksızın EPDK'dan lisans alabilme imkanları prosedür açısından kolaylaştırılmıştır.

- İnceleme Kurulu 4. maddedeki tanımından da anlaşılacağı üzere ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler yönünden inceleme kurulunun tek yetkisi beyannamedeki bilgilerinin doğruluğunu kontrol etmekten ibaret olacaktır. Bu biçimde ön inceleme ve değerlendirme safhalarının atlanması ve ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler hakkında son derece basit bir başvuru ve faaliyete geçiş prosedürü tanımlanması keyfi uygulamalara yol açabilecek, toplum sağlığı ve çevre düzenini tehdit edebilecek sonuçları da beraberinde getirebilecek bir uygulamadır.
- Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler; “meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzakta bulundurulması gereken” işyerleridir. Burada amaç başlı başına insan sağlığını ve çevre düzenini korumaktır. Yönetmeliğin 20. maddesi bu hususta eski yönetmeliğin hassasiyetini taşımaktan çok uzakta ve tehdit doğurucu niteliktedir.
- Yönetmeliğin 26. maddesi, sanayi bölgesi içindeki müesseseler yönünden sağlık koruma bandı istenmesini bir tercih haline getirmiş ve “istenebilir” ibaresini kullanmıştır. Bu haliyle söz konusu madde ne sanayi bölgesinin çevresine, ne sanayi bölgesinin içindeki işyerlerine ne de sanayi bölgesi dışındaki işyerlerine hiçbir şekilde sağlık koruma bandı mecburiyeti getirmemektedir. Sadece sanayi bölgesi içindekilere ve talep edildiği takdirde sağlık koruma bandı öngörmektedir. Bu husus açıkça kamu yararına aykırı olup, her bir vatandaşın yaşam hakkını dahi tehlikeye atabilecek nitelikte bir düzenlemedir.

Yönetmeliğin resmi gazetede yayımının hemen ardından disiplinlerarası boyutları bulunan konu TMMOB’ne aktardık ve gayrisıhhi müesseselerin yer seçimi ve yapılaşma standartlarının Odamız tarafından planlama mesleğinin gerekleri ve kamu yararı ile kent ve insan sağlığı boyutlarıyla irdelendiği bildirerek, yapılacak çalışmaların ortaklaştırılmasının, bilgi paylaşımı ve daha etkin sonuçlara ulaşılabilmesi bakımından gerekli olduğunu bildirdik. TMMOB Yönetim Kurulu tarafından konuyla ilgili bir Çalışma Grubu oluşturuldu. Çalışma Grubunun yakın zamanda çalışmalara başlaması bekleniyor.

Yönetmeliklerle ilgili değerlendirme sürecinde örgüt birimlerimizin görüşlerine başvurduk. Ankara ve Antalya Şubemiz görüşlerini ileterek, dava dilekçemize katkıda bulundular.

PLAN YAPIMINA AİT ESASLARA DAİR YÖNETMELİKTE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE DAVA AÇTIK

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nca 3194 Sayılı İmar Kanunu uyarınca hazırlanan ve 02.11.1985 tarih ve 18916 mükerrer Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Plan Yapılmasına Ait Esaslara Dair Yönetmelik”te değişiklik yapan “Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik” 08.07.2005 tarih ve 25869 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmeliğin Resmi Gazetede yayımlanmasının hemen ardından, Odamız tarafından değerlendirmeye alınan Yönetmelik değişikliklerine ilişkin örgüt birimlerimizin görüşleri çerçevesinde, Yönetmeliğin kamu yararı ve şehircilik ilkeleri-planlama esasları dışında nitelikleri bulunduğu kanaat getirilerek, dava açıldı.

Yönetmelik değişikliği Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 27. maddesinin birinci fıkrasında imar planlarında bulunan sosyal ve teknik altyapı alanlarının kaldırılması, küçültülmesi, yerinin değiştirilmesine ilişkin “zorunlu” hallerde yapılacak değişiklikler için ortaya koyulan koşul ve gerekliliklerin bir kısmını kent ve kamu yararına aykırı olabilecek biçimde ortadan kaldıran düzenlemeler getiriyor.

Dava dilekçemizde aşağıdaki hususlara yer verildi:

A) Söz konusu Yönetmelik değişikliği ile Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 27. maddesinin birinci fıkrasının 3. bendinde yapılan değişiklik şu sakıncaları beraberinde getirecektir.

- Sorunları ve afet riskleri bulunan kentlerimizde daha fazla kentsel sosyal donatı alanı ayrılmasını sağlamak yönünde standartları arttırmak bir yana, tüm kentsel standartlardan, gerekli büyüklük, nitelik ve plan bütünlüğünden yoksun sosyal donatıların oluşmasına yol açacaktır.
- Bu Yönetmelik değişikliğinden sonra, imar planlarında konut, kentsel servis, ticaret vb kullanımlara konu olacak şekilde plan kararları verilmiş alanlarda, plan değişikliği yoluyla eğitim, sağlık, park, ibadet yeri vb kentsel sosyal donatı alanları ayrılması halinde, daha önce Bakanlıkça belirlenen ve Yönetmeliğe ekli tablolarla ortaya koyulan alan büyüklüklerine ilişkin standartlara bağlı kalmaksızın ve bu standartlardan çok daha küçük kentsel sosyal donatı alanları yaratılabilecektir.
- Özellikle eğitim, sağlık kullanımına konu alanların özel kişi ve kuruluşlarca yapılması halinde daha önce belirlenen ve uygulanan hiçbir alan standardına uyulmamasına ve nitelikli, yaşanabilir kentsel çevreler yaratılamamasına yol açılacaktır. Özel eğitim ve sağlık tesislerinin, kamu eliyle yapılan eğitim ve sağlık tesislerinden çok daha küçük alanlarda, gerekli donanım ve standartlara haiz olmadan yapılabilmesine de olanak sağlanacaktır.
- Plan yapım sürecinin gerektirdiği analizler sonucu belirlenen ve sosyal donatı alanlarının beraberinde bulundurulması gereken açık-kapalı alanlar ve bütünleri olan donatıların gerektirdiği alanlardan yoksun sosyal donatı alanları oluşturulabilecektir.
- Daha önce kentlerin gelişimini yönlendiren imar planlarında sosyal donatı alanı olarak ayrılmamış konut alanlarında ya da kentlerin merkezleri çevresinde karlılık oranları yüksek olduğu gerekçesiyle yer seçen, ruhsatsız ve/veya kaçak çalışan özel eğitim ve sağlık tesislerinin imar planı değişiklikleri ile yasallaştırılması ve mevzuata aykırı tüm nitelikleri, eksikliklerine ve kullanıcılara sağlamaları gereken asgari gerekliliklerden yoksun olmalarına karşın ruhsatlandırılmalarına olanak sağlanacaktır.

- Yönetmeliğin uygulanması ile, kentlerde yapılan imar planlarında ayrılan kentsel sosyal donatı alanlarında imar planı değişiklikleri yoluyla bu sosyal donatı alanlarının küçültülmesine ve küçültülen alanların onaylı imar planında belirlenen temel ilke ve yaklaşımlar dışında kullanılmasına da yol açılacaktır. Bu durum imar planlarının, kamu adına ve kamu yararına düzenleyici işlemler olarak taşıdığı temel özelliklerin yitirilmesine yol açacak, imar planı değişikliklerinin zorunlu durumlarda yapılması yönünde yine aynı Yönetmelik maddesinin koyduğu temel ilkenin bozulmasına neden olacaktır.
  - İmar mevzuatında mevcut kentsel alan kullanım standartları bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmeksizin yapılan bu tür değişiklikler, kent planlama sistematiğimizi ve bunun sonucunda kentlerimizi olumsuz etkileyecektir.
  - Kentlerin planlamasında temel belirleyici ölçütün bilim ve fen kuralları ve planlama ilkeleri olması yerine, niteliksiz, sağlıksız ve toplum yararından çok bireysel faydalar ve ranta yönelik amaçlara yönelik piyasa yer seçimi süreçlerinin kentleri biçimlendirmesine yol açacaktır.
  - Toplum ve kamu yararı dışındaki bu kentleşme modeli için dava konusu Yönetmelikle koyulan temel yaklaşım ise; kamusal hizmet veren sosyal donatı alanlarının nitelik ve büyüklüklerinden ödün vermek olarak ortaya koyulmuştur.
- B) Söz konusu Yönetmelik değişikliği ile Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 27. maddesinin birinci fıkrasının 4. bendinde yapılan değişiklik ise şu sakıncaları beraberinde getirecektir.
- Nitelikli kentsel sosyal ve teknik altyapı alanlarına en çok ihtiyacı olan afete maruz kalmış yerleşim bölgelerinde, imar mevzuatında belirlenen standartlarda kentsel sosyal donatı alanları oluşturulması için çaba harcanmaksızın, bu alanlardaki afetzedelerin en temel sosyo-kültürel gereksinimleri olan eğitim, sağlık, park, spor alanı vb sosyal donatı alanlarının eşdeğer alan ayrılmaksızın kaldırılması ve bu alanların imar planı değişiklikleri ile başka kullanımlara tahsis edilebilmesi olanaklı olacaktır.
  - Afettede yerleşimleri için her tür planda gerekli tüm teknik ve sosyal altyapı alanı ve kentsel donatının eksiksiz ayrılmasının, afete maruz kalmış insanların en temel gereksinimleri olduğu göz ardı edilerek, bu bölgelerdeki afetten kaynaklı olağanüstü durumun kamu ve kent yararı dışında kullanılması sağlanmaktadır.
  - Olağanüstü duruma yönelik bir planlama çalışması olduğu için ivedilikle gerçekleştirilen plan çalışmaları sonucu kamu eline geçen ve afetzedelere tahsis edilen bu arazilerde plan değişiklikleri ile, eşdeğer alan ayrılmaksızın sosyal donatı alanları kentsel kullanımlara konu edilerek, rant amaçlı tahsislere yönlendirilebilecektir.
  - Afettede yerleşimlerinin en temel gereksinimleri, kamu güvenliği, sağlığı ve yerleşim alanına ait plan bütünlüğü göz ardı edilerek plan dengesi bozulacaktır.

MİMARLAR ODASI SMM YÖNETMELİĞİNE DAVA AÇTIK

“Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği”nin Resmi Gazete’de yayımlanması TMMOB ve Mimarlar Odası arasında tartışmalı bir sürecin başlamasına neden olmuştur.

Mimarlar Odası tarafından Resmi Gazetede yayımlanmak üzere TMMOB’ne iletilen Yönetmeliğin “Mimarlık Hizmetleri” başlıklı 5. maddesinin, şehir planlama, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve inşaat mühendisliği alanlarına giren bazı faaliyetleri mimarlık hizmetleri içine alması nedeniyle, buna ilişkin ibarelerin çıkarılmasına karar vererek Resmi Gazeteye yayımlanmak üzere iletilmesine TMMOB Yönetim Kurulu karara bağlamıştı.

Dava Konusu madde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Madde 6 — Mimarlık hizmetleri içerisinde tanımlanan; mimari proje hizmetleri, rölöve, restitüsyon, restorasyon çalışmaları, imar planlama çalışmaları, koruma amaçlı imar planları, mimari mesleki kontrollük hizmetleri, mimari fenni mesuliyet hizmetleri serbest mimarlık hizmetleri büro tescil belgesine tabi mimarlık hizmetleridir.

Bu hizmetler serbest mimarlık hizmetleri büro tescil belgesi sahibi olmayan ya da bu Yönetmelikte tanımlanan istisna koşulları taşımayan mimarlar tarafından yapılamaz.

Serbest mimarlık hizmetleri; ilgili kanunlar, yönetmelikler, Mimarlar Odasının şartname, tarife ve mimari proje çizim ve sunuş standartlarına uygun olarak yürütülür.”

Dava gerekçelerimiz şöyle sıralandı;

- Madde “Mimarlık Hizmetleri içerisinde yer alan Serbest Mimarlık Hizmetleri Büro Tescil Belgesine Tabi Mimarlık Hizmetleri”ni tanımlamaktadır. Ancak “Mimarlık Hizmetleri”ni genel olarak sayan aynı yönetmeliğin 5. maddesinde “imar planları ve koruma amaçlı imar planları” sayılmamaktadır. Mimarlık hizmeti içerisinde sayılmayan iş ve işlemlerin, serbest mimarlık faaliyetine de konu olmayacağı açıktır.
- Mimarlık hizmetleri tanımı içerisinde bulunmayan, ilgili diğer yasa ve yönetmeliklerle şehir plancılarının görev, yetki ve sorumlulukları içerisinde sayılan ve üniversitelerde “Şehir ve Bölge Planlama” lisans eğitimi kapsamında kazanılan uzmanlık ve yetkinlikler, Mimarlık mesleğinin hizmet ve etkinlik konusu olarak düzenlenmeye çalışılmaktadır. Bu durum gerek meslekler arası uzmanlaşma, işbölümü, gerek üniversitelerde verilen eğitimin farklılığı, gerek mühendislik-mimarlık meslek alanlarının yetki ve sorumluluklarını belirleyen 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve Yönetmelikleri, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun hükümleri ve gerekse diğer özel yasalarla yapılan düzenlemelerle açıkça aykırıdır.

• Eğitim süreçleri ve meslekler arası işbölümü açısından değerlendirildiğinde, şehir ve bölge planlama bölümlerinin ana eksenini oluşturan ders ve uygulamalı eğitimlerin açıkça mimarlık eğitiminden farklı olduğu görülecektir. Mimarlık eğitimi içerisinde genel bir kent nosyonu ve kentsel yaşam kültürü nitelikli sınırlı sayıdaki derslerle, şehir plancılarının kazandığı, birikim ve becerilerin kazanılması olanaklı değildir. Kent planlama eğitimi ve meslek alanı salt bir tasarım hüneri olmaktan öte, çok boyutlu ve kapsamlı kentsel araştırmalar ve çalışmalar üzerine biçimlenen ve bu haliyle mimarlık eğitiminden farklılaşan bir nitelik sunmaktadır. Bu nedenle, mimarlık eğitimi sürecinde kazanılan tasarım formasyonunun bir kentin planlanması sürecinde yeterli olmadığı açıkça ortada olduğu gibi, böyle bir iddia meslekler arası işbölümü ve uzmanlaşma ilkeleri ile çelişmektedir.

• Odamızca bu süreçte, Türkiye’de lisans eğitimi veren Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerine yaptığımız başvuru üzerine alınan görüşlerde bu yönde olmuş, dava dilekçesinde bölüm görüşlerine yer verilmiştir.

• Dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile, mimarlık hizmetleri içerisinde sayılan “imar planları, koruma amaçlı imar planları” tanım ve kavramları, mimarlık eğitimi içerisinde kazanılmayan ve ayrı bir eğitim ve öğretim konusu olarak uzmanlaşan şehir ve bölge planlama disiplini ve uzmanlık alanına müdahale etme, bu alanı kapsama iddiası taşımaktadır. Bu haliyle anılan yönetmelik düzenlemesi; Yükseköğretim Kanunu’na göre kurulan bölümlerin ve uzmanlıkların belirlendiği dayanak, ilke ve kararlarla çelişmektedir. Ayrıca, bu Kanun hükümlerince kurulup ayrı bir disiplin olarak lisans düzeyinde eğitim veren 11 adet Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ile, bu bölümlerin mezunlarının görev, yetki, sorumluluk ve uzmanlık alanlarına müdahale etme anlamına gelmektedir. Kaldı ki, Mimarlar Odası’nın kendi uzmanlık alanı dışında düzenleme yapabilmesi de olanaklı değildir.

• TMMOB Kanunu ve Yönetmelikleri ile Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun Açısından; Şehir Plancıları Odası, TMMOB Kanunu’nun 2.(a) maddesinde belirlenen amaç ve aynı Kanun’un 13. maddesinde belirlenen yetki ve usuller uyarınca kurulup, yargı kararı ile de tüzel kişiliği tescil edilmiştir. TMMOB Şehir Plancıları Odası’nın, konusunda uzman ve meslek alanını düzenlemekle yetkili meslek odası olduğu da, gerek üniversitelerde verilen eğitim ve gerekse meslek alanlarının farklılaşan uygulama alanları göz önüne alındığında açıkça görülebilmektedir. Bu nedenle Mimarlar Odasının bu alana ilişkin düzenleme yapma yetkisi bulunmamaktadır.

• Şehir Planlama Meslek Alanını Belirleyen Diğer Özel Yasalar Açısından; davalının serbest mimarlık faaliyetleri içerisinde mimarlık faaliyetleri içerisinde sıraladığı “imar planları, koruma amaçlı imar planları”nın faaliyetlerinin mimarlık hizmetleri faaliyet alanı içerisinde tarif edilmesi, 3194 Sayılı İmar Kanunu, bu kanunun ilgili Yönetmelikleri, ve 5226 sayılı Kanunla Değişik 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu hükümlerine aykırı bir yetki ve uzmanlık talebidir.

TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ TASLAĞINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİMİZİ İLETTİK

19 Temmuz 2005 tarihli ve 25880 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun hazırlanması sürecinde ilgili meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Kanunun geçici 1. maddesi ile 11.10.2004 tarihinden önce tarım arazilerinin tarım dışı amaçla işgal edenlere hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması ve tarım dışı kullanılan tarım arazilerinin her metre karesi için Beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartı ile izin verileceği hüküm altına alınmıştır. Anılan maddeye karşı Odamız Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası ile birlikte basın açıklaması yapmış, konuyla ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmiş ve gerekli uyarılarda bulunmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer ile makamında Odamız üyeleri görüşme yapmış, Kanunun tarım arazilerine yönelik getireceği olumsuzluklar ile Anayasaya aykırılığı hakkında bilgi verilmiştir.

Yönetmelik genelde incelendiğinde Kanunda getirilen hükümlerin uygulanmasına yönelik bir açılım sağlamamaktadır. Kanunda yer alan bazı hükümlerin bile gerisinde kalmaktadır. Bir çok Yönetmelik aynı yönetmelik adı altında birleştirilirken, her bir Yönetmeliğin içerebileceği detay Yönetmelikte düzenlenmemiştir. Yönetmelik kanunda yer alan sorunların, yarattığı boşlukların yerini doldurmamakta, yeni bir şey getirmemektedir.

Kanunda “tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usul ve esasları tüzikle düzenlenir” hükmüne karşılık Yönetmelikte tüzükte yer alacak konularda hükümler getirilmekte, tarım arazileri sınıfının tespitinde kullanılacak kriterler ve arazi yetenek sınıflamasına ilişkin hükümler içermektedir. Ayrıca yürürlükte olan tarım arazilerin korunması ve kullanılmasına ilişkin yönetmeliğin ne olacağı da belli değildir. Tarım arazileri ile ilgili olarak özel tarım alanlarına yönelik (mera, orman, sulama alanları vb.) düzenlemeler konusu da ele alınmamakta, aralarında bir ilişki sağlanmamaktadır.

Amaç ve kapsam maddesi

5403 sayılı Kanunun amaç maddesinin daha geniş olarak tanımlanmasına rağmen bu Kanun uyarınca hazırlanan Yönetmeliğin amaç maddesi yönetmeliğin amacını yansıtmamaktadır. Bu nedenle Yönetmeliğin amaç maddesi, Kanunun amaç maddesi de dikkate alınarak toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunması, geliştirilmesine yönelik olarak genişletilmesi gerekmektedir.

Yönetmeliğin 2. maddesinde yer alan hüküm Yönetmeliğin kapsamını oluşturmamakta olup, genel hukuksal bir ifadedir. Yönetmeliğin kapsam maddesi yönetmeliğin içeriğine göre yeniden tanımlanması gerekmektedir.

Tanımlar maddesi

5403 sayılı Kanunda tanımlanan ancak Yönetmelikte geçen bazı kavramların Yönetmeliğin 4. maddesinde tanımlanmadığı görül-

mektedir. Yönetmeliğin kapsamı içinde kalan tanımlar Kanunun amacı doğrultusunda genişletilerek, yeniden gözden geçirilerek tanımlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

5403 sayılı Kanunun tanımlar başlıklı 3. maddesi m ve n fıkrasında “arazi kullanım planlaması” ve “tarımsal amaçlı arazi kullanım planı ve projeleri” tanımları yapılmaktadır. Ancak söz konusu iki tanım Kanunun amacı açısından karışıklığa neden olmaktadır. Kanun amaçları ve kapsamı doğrultusunda toprağın niteliği, toprağın kimyasal, fiziksel ve biyolojik özellikleri, arazinin yeteneği, arazinin özelliklerini içeren haritalar hazırlanmalıdır. Planlamada kullanılan “arazi kullanım” (land use) ile karıştırılmaktadır. Planlara altlık teşkil edecek arazi kullanım haritalarında tarım alanların dışında planlama ve şehircilik esaslarına göre, şehir plancıları tarafından sanayi, ticaret, konut, turizm gibi kullanımlarda gösterilmekte, bunlara ilişkin analizler yapılmakta ve raporlar hazırlanmaktadır. Oysa tarım ile ilgili haritalarda sadece tarıma yönelik kullanımlar gösterilmesi gerekir. Aksi halde ilgili uzmanlar tarafından hazırlanmayan, yerleşmeye ilişkin verileri veya kararları içeren “arazi kullanım planları” kamu yararına aykırı hususları içerebilecektir.

Kanunda yer söz konusu iki tanım birleştirilerek tarımsal arazileri, meraları, ormanları ve diğer koruma alanlarını içerecek şekilde ele alınması yararlı olacaktır. Bu veriler şehir plancıları tarafından değerlendirilerek, gerekli görülmesi halinde verilecek plan kararları ile mevcutta yerleşme bulunan alanlar tarım alanlarının korunması ilkesi doğrultusunda yerleşime açılmayacak veya farklı kullanım kararları getirilebilecektir. Bu doğrultuda Yönetmeliğin “arazi kullanım planlarının yapılması” başlıklı 8. maddesi ile “tarımsal amaçlı arazi kullanım plan ve projelerinin hazırlanması” başlıklı 9. madde yeniden ele alınması gerekmektedir.

Toprak Koruma Kurulunun Teşekkülü ve Çalışma Esasları

İkinci bölümde toprak koruma kurulunun teşekkülü ile bu Kurulun çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir.

Kurulun başlıca görevleri arasında; “Arazi kullanılan tüm faaliyetlerde, arazinin korunması, geliştirilmesi ve verimli kullanılmasına yönelik inceleme, değerlendirme ve izleme yapmak, ortaya çıkan olumsuzlukları belirlemek, toprak korumayı ve bununla ilgili sorunları giderici önlemleri almak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak için görüş oluşturmak.

Arazi kullanımını gerektiren tüm girişimleri yönlendirmek üzere, yerel plân veya projelerin uygulanması amacıyla takibini yapmak.

Toprak koruma önlemlerinin yerine getirilmesi sürecini yerel ölçekte izlemek, değerlendirmek ve çözümleyici öneriler geliştirmek, hazırlanacak toprak koruma ve arazi kullanım plânları doğrultusunda, yerel ölçekte yıllık iş programları için görüş oluşturmak ve uygulamaya konulmasının takibini yapmak.”

sayılırken Kurulun yapısının bu görevleri yerine getirecek bir örgütlenmeye sahip olmadığı düşünülmektedir. Bu Kurul bu açıdan yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Konuyla doğrudan ilgisi olmayan Maliye Bakanlığı temsilcisi yerine Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca konuyla ilgili çalışması bulunan uzmanın Kurulda yer alması yararlı olacaktır.

Ayrıca Kanunun 6/ç maddesi ile diğer maddelerde yerleşme ile ilgili görevler yer aldığından, konunun fiziki planlama yapan kamu kurum ve kuruluşlarını da ilgilendirdiğinden Odamızın temsilcilerinin yer almasının da gerekli olduğu düşünülmektedir. Fiziksel planlama konusunda yetkili olan bakanlıkların yanında planlamaya daha genel ve kamu yararı doğrultusunda bakan TMMOB bağlı Odamızın yer alması gerekir.

Yönetmelikte kurulun görevlerine yer verilmemiş, Kanuna atıfta bulunulmuştur. Oysa Yönetmelikte Kurulun görevlerinin daha açık şekilde yer alması gerekmektedir.

Toprak ve Arazi Varlığının Belirlenmesi

Yönetmeliğin üçüncü bölümünde toprak ve arazi varlığının belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Ancak Yönetmeliğin 7. maddesinin ilk fıkrasında toprak ve arazi ile ilgili sınıflama, etüt, analiz ve değerlendirmeye yönelik standartlar ve çalışma kriterlerinin Bakanlık tarafından hazırlanacak talimatla belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Kanunda bunun belirlenme yetkisi Yönetmeliğe bırakılmışken, Yönetmelikte bu konuda esaslar, ilkeler konulmamış konu doğrudan nasıl çıkacağı belli olmayan bir talimatname ile düzenleneceği belirtilmiştir. Yönetmelikte düzenleme yapılması gerekmektedir. Aynı şekilde veri tabanı ve haritaların hazırlanması çalışmalarının koordinasyonu ve standartları da Yönetmelik hükmü olarak düzenlenmesi gerekir.

Bakanlık ülke genelinde yapılacak toprak ve arazi varlığını kamu kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere göre değerlendirmekte ve oluşturmaktadır. Ancak Bu bilgiler yetersizdir ve Bakanlık tarafından arazinin özelliklerine ve ölçüğe göre farklı bir araştırma projesi üretmelidir. Böyle bir projenin nasıl hazırlanacağına ilişkin yönetmelik bir yöntem de sunmamakta sadece eksik olan bilgiler içeren verileri bir araya getirmektedir.

Tarım arazileri sınıfları ve arazi yetenek sınıflarının belirlenmesine yönelik süreç ve uygulanan yöntemde bilimsel ve teknik değildir. Bugün yaşanan arazi sınıflarının belirlenmesinde yaşanan sorunlara bir çözüm getirmemektedir.

Toprakların Korunması ve Arazi Kullanımı

Tarımsal arazi kullanım haritalarında fiziksel planlara veri teşkil edecek, tarım arazileri, mera arazileri, orman arazileri, diğer tarımsal alanlar, su potansiyeli, toprak veri tabanı, ürünler, toprağın niteliği, arazinin yeteneği doğrultusunda belirlenmesi gerekmektedir. Bu haritalarda, Kanunda yer aldığı üzere yatırımlar, teşvikler ve nüfus esas alınarak çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda bir arazi kullanım oluşturulmalıdır. Bu ilkeler planlama esasları, şehircilik ilkeleri ve kamu yararı doğrultusunda tarım arazileri ve diğer koruma alanları bütününde ilgili uzman şehir plancıları tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Tarım arazilerinin “çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma” ilkesi doğrultusunda belirlenmesi tarım arazileri üzerinde tarım dışı amaçla kullanımı yönünde bir baskı unsuru yaratacaktır. Kanunun ve Yönetmeliğin amacı da esas olarak tarımsal arazilerinin bilimsel ve teknik olarak ortaya konulması olmalıdır. Bu bilgiler, veriler, değerlendirmeler yapılacak fiziksel planlamalara veri teşkil etmeli ve yönlendirmelidir. Bunun dışında ayrıca bir kullanım kararı içermemelidir.

TMMOB TOPRAK REFORMU KONGRESİ

TMMOB adına sekreteryası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası'na ortaklaşa yürütülen "TMMOB Toprak Reformu Kongresi 2005" 11-13 Kasım 2005 tarihinde Şanlıurfa'da DSİ Konferans Salonunda gerçekleştirilecek.

Bu önemli ve güncel konunun, yeniden kamuoyunun gündemine taşınması amacıyla yapılacak olan kongre kapsamında, ülkemizde uygulanan toprak kullanımı ve tarım politikalarının kendi içsel süreçleri ve birbirleriyle ilişkileri tartışılacak.

TMMOB TOPRAK REFORMU KONGRESİ 2005 PROGRAM

11 KASIM 2005, CUMA

- 09:30-10:00 Kayıt
10:00-11:30 AÇILIŞ OTURUMU
10:00-11:30 AÇILIŞ KONUŞMALARİ
Levent ÖZMÜŞ / Kongre Sekreteri
Hüseyin ÜLKÜ / HKMO Başkanı
Gökhan GÜNAYDIN / ZMO Başkanı
Mehmet SOĞANCI / TMMOB Başkanı
Prof. Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ / Harran Üni. Rektörü
Dr. Ahmet Eşref FAKIBABA / Şanlıurfa Belediye Başkanı
Şemsettin UZUN / Şanlıurfa Valisi
11:30-12:00 AÇILIŞ BİLDİRİSİ
Türkiye'de Toprak Reformu Sorunsalı ve TMMOB
Nail GÜLER-Baki Remzi SUIÇMEZ / TMMOB
12:00-13:00 YEMEK ARASI
13:00-15:20 BİRİNCİ OTURUM /
ULUSLARARASI POLİTİKALARIN TOPRAK
KULLANIMINA ETKİLERİ
Başkan Prof. Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ / Harran Üni. Rektörü
13:00-13:20 Toprak Reformu Politikası Üzerine
Prof. Dr. Birgül Ayman GÜLER / AÜSBF
13:20-13:40 Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Sermaye
Kuruluşlarının Toprağa Bakışı
Hüseyin ÜLKÜ / HKMO Başkanı
13:40-14:00 Dünyada Toprak Reformu Uygulamaları
Erkan ALEMDAROĞLU, Duran TARAKLI
14:00-14:20 Küresel Dayatmalar Sürecinde Dünyada Topraksızlar
Hareketi Deneyimi
Metin YEGİN / Araştırmacı – Gazeteci
14:20-14:40 Küreselleştirme Sürecinde Tarım Politikalarında
Değişim
Gökhan GÜNAYDIN / ZMO Başkanı
14:40-15:20 Tartışma
15:20-15:30 ARA
15:30-18:00 İKİNCİ OTURUM /
TÜRKİYE ARAZİ VARLIĞI, TOPRAK MÜLKİYETİ
VE KADASTRO SORUNLARI
Başkan Prof. Dr. Hüseyin ERKAN / Kongre Eş Başkanı
15:30-15:50 Türkiye'de Toprak ve Arazi Varlığı, Sorunları ve
Çözüm Önerileri
Prof. Dr. Ural DİNÇ / Harran Üni. Z.F.,
Prof. Dr. M. Ali ÇULLU / Harran Üni. Z.F.
15:50-16:10 Türkiye Kadastro ve Toprak Reformu, Kadastro
Toplumsal Boyutu
Celal BEŞİKTEPE- Doç. Dr. Hülya DEMİR/ HKMO
16:10-16:30 Türkiye'de Toprak Mülkiyetinde Değişim: Bölgesel
Yansımalar
Yrd. Doç. Dr. Bahadır AYDIN / İzzet Baysal Üni.
16:30-16:50 Yabancılar Toprak Satışı, Özelleştirmeler ve Toprak
Reformu Açısından Sorunlar
Orhan ÖZKAYA / HKMO

- 16:50-17:10 Toprak Reformu Açısından Toprak Bilgi Sistemi ve
Sorunları
Prof. Dr. Tahsin YOMRALIOĞLU / KTÜ,
17:10-18:00 Tartışma
18:30 KOKTEYL

12 KASIM 2005, CUMARTESİ

- 09:00-11:00 ÜÇÜNCÜ OTURUM /
TOPRAK REFORMUNDA PLANLAMA VE
UYGULAMA ARAÇLARI
Başkan Prof. Dr. Duran TARAKLI / Kongre Eş Başkanı
09:00-09:20 Ülke Fiziki Planlaması, Kırsal-Kentsel Arazi
Planlaması, Sektörel Planlama ve Toprak Kullanımı
Yrd. Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR
09:20-09:40 Tarım Topraklarının Amaç Dışı Kullanımı Sorunu ve
Arazi Kullanım Planlaması Arayışları
Prof. Dr. İlhami ÜNVER, Yrd. Doç. Dr. İlhami
BAYRAMİN / AÜZF
09:40-10:00 "Orman" Sayılan Arazilerin Dağıtılmasına Yönelik
Uygulamalar ve Yol Açtığı Ekonomik, Toplumsal ve
Siyasal Gelişmeler
Doç. Dr. Yücel ÇAĞLAR / Kırsal Çevre ve Ormancılık
Sorunlarını Araştırma Derneği
10:00-10:20 Toprak Reformu Anlayışı İçinde Arazi Toplulaştırma,
Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri ve Tarımsal Verimliliği
Artırıcı Diğer Önlemler
Prof. Dr. Zerrin DEMİREL / YTÜ, Metin
BİRBUDAK, Nazım YILMAZ, Necat ŞENGÜN
10:20-10:50 Tartışma
10:50-11:00 ARA
11:00-13:00 DÖRDÜNCÜ OTURUM /
TÜRKİYE'DE TOPRAK REFORMU,
ÖRGÜTLENME YÖNTEMLERİ VE ÖNERİLER
Başkan Prof. Dr. Zerrin DEMİREL / YTÜ
11:00-11:20 Türkiye'de Toprak Reformunun Yasal ve Kurumsal
Açıdan Dünü, Bugünü ve Geleceği Prof. Dr. Tayfun
ÖZKAYA / EÜZF, Prof. Dr. Saim KENDİR
11:20-11:40 Toprak Reformunun Ekonomik Boyutları,
Kamulaştırma Sorunları, Toprak Edindirme Kaynak ve
Yöntemleri
Doç. Dr. Aziz KONUKMAN / GÜ
11:40-12:00 Türkiye'de İç Göçlerin Yarattığı Toplumsal Sorunlar
Prof. Dr. Melih ERSOY / ODTÜ
12:00-12:20 Toprak Reformunun Siyasal Boyutları ve
Demokratikleşme
Bilsay KURUÇ
12:20-13:00 Tartışma
13:00-14:00 YEMEK ARASI
14:00-18:00 PANEL / TÜRKİYE'DE TOPRAK REFORMU
GEREKİSİNİMİ VE ARAYIŞLAR
Başkan Mustafa BALBAY / Cumhuriyet Gazetesi
Panelistler
AKP Temsilcisi
CHP Temsilcisi
Prof. Dr. Korkut BORATAV
Abdullah AYSU / Türkiye Çiftçi Sendikaları
Konfederasyonu Başkanı
Hüseyin ÜLKÜ / HKMO Başkanı
Gökhan GÜNAYDIN / ZMO Başkanı
18:00 KONGRE BİLDİRGESİNİN OKUNUŞU
Levent ÖZMÜŞ
19:00 SIRA GECESİ

13 KASIM 2005, PAZAR

- 08:00 GEZİ PROGRAMI
20:00 DÖNÜŞ

İLETİŞİM İÇİN:

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sümer 1 Sok No:12/10 Kızılay/ANKARA
Tel: 0312 2325777 • Faks: 0312 2308574
e-posta: hkmo@hkmo.org.tr • web: www.hkmo.org.tr
Kurultay Yürütme Kurulu Sekreteri Levent ÖZMÜŞ (HKMO)

YIPRANAN TARİHİ VE KÜLTÜREL TAŞINMAZ VARLIKLARIN YENİLENEREK KORUNMASI VE YAŞATILARAK KULLANILMASI HAKKINDA KANUN'UN UYGULAMA YÖNETMELİĞİ ÇALIŞMALARI

Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Kanunu Tasarısı olarak gündeme gelen, daha sonra adı “Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun” olarak değiştirilen 16/7/2005 tarih ve 5366 sayılı Kanun hakkında Odamız görüşleri daha önce TBMM İçişleri Komisyonuna verilmiş, basın duyurusu olarak da açıklanmıştır.

5/7/2005 tarih ve 25866 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5366 sayılı Kanunun Yönetmeliği'nin 3 ay içerisinde yani 5/10/2005 tarihine kadar yayımlanması gerekmekte idi. Yönetmelikle ilgili hazırlıklar İçişleri Bakanlığı'na yapılarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerine başvurulmuştur.

Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun en önemli sorunu, yenileme alanlarının belirlenmesine ilişkin hiçbir kriterin olmaması ve bu alanlarda yapılacak uygulamalarla ilgili plan kararları hakkında hiçbir madde olmamasıdır.

Odamız TBMM İçişleri Komisyonuna bu konudaki eksikliklere dair açıklamalarda bulunmuş ve bu eksikliğin giderilmesi gerektiğini plana dayalı olmayan projelendirmenin olanaksızlığını açıklamıştır. Ancak Kanun metninde bu konudaki eksiklik giderilmemiştir.

Yine benzer biçimde yenileme alanına özgü koruma Kurullarının işleyişinde önemli sorunlar olabileceği hususu defalarca açıklanmış olmasına rağmen bu konuda da olumlu bir adım atılmamış ve her yenileme alanı için özel kurul oluşturulması yönteminden vazgeçilmemiştir.

Kanunun bir diğer önemli sorunu, yenilemeyi yıkıp yeniden yapma olarak algılamayı ve bu yönde uygulamayı mümkün ve meşru kılacak hükümlere yer verilmiş olmasıdır. Uygulamayı sadece yapı ve yapı projesi olarak ele almayı mümkün kılacak riskler taşımaktadır.

Yönetmelikte İmar mevzuatının genel esasları çerçevesinde Kanuna aykırı olmayacak şekilde yapılacak açıklamalar ve düzenlemeler ile bu olumsuzlukların bir kısmının giderilebilmesi mümkün görülmekte idi. Bu amaçla Kanunun Yönetmeliğe ilişkin düzenlemeleri incelendi ve aşağıdaki hususlar saptandı.

Kanunun Yönetmelikte yer almasını açıkça belirlediği konular,

a) 2. maddenin son fıkrasında yer alan “Yenileme alanlarının teknik altyapı ve yapısal standartların oluşturulması, bu alanların yönetimi ile örgütlenme ve uygulama alanlarında bulunan hak sahiplerinin veya bölge halkının katılımına”

b) 3. Maddenin 4. fıkrasında yer alan “Yenileme alanlarında yenileme projelerinin uygulanması sırasında tabii afet riski taşıdığı Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belirlenen bölgelerde gerekli tedbirleri almak üzere il özel idareleri ve belediyeler yenileme projelerinde tasfiye de dahil olmak üzere gerekli düzenlemelere ve yasaklara”

c) 6. Maddede yer alan “Kanunun Uygulanmasına”

ilişkin esas ve usuller olarak belirlenebilmektedir.

Bu kapsamda; Yönetmelik çalışmalarında dikkate alınmak üzere aşağıda yer alan görüşlerimiz İçişleri Bakanlığı'na iletilmiştir.

- Plan yapım zorunluluğu olan alanlardaki (5366 sayılı kanun kapsamında kalan –kentsel sit- alanların tamamı imar ve koruma mevzuatına göre plan yapım zorunluluğu bulunan alanlardır) hiçbir yapı ve yapı projesi, ilgili olduğu “imar planı” hükümlerine uygun olmaksızın yapılamaz. Dolayısıyla, yenileme alanlarında mevcut planlara uygun işlem yapılması gerektiği, planda getirilenden farklı bir uygulama söz konusu olduğunda planla ilgili düzenlemelerin ilgili mevzuat kapsamında yapılması ve yapı projelerinin ve yapıların, yürürlükteki ilgili koruma amaçlı imar planına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiği hususu Yönetmelikte açıklanmalıdır.

- Kanunun 2. maddesinde “Etap proje ve programları”nın yapımına ve onayına dair hükümlere yer verilmektedir. Kanun uyarınca etaplama bir zorunluluk değil, gerektiğinde gündeme gelen bir uygulamadır. Bu hükümde bahsi geçen “projelendirme” de yapı projesi değildir. Yenileme alanının tamamının proje ve programları olmalıdır ki, varsa etaplarla ilgili olarak da bu işlem gündeme gelebilsin. Bu amaçla Yönetmelikte, yenileme alanı ve etap alanlarının zaman-mekan-finans-yönetim konularını kapsayan proje ve programının olması gerektiği belirtilmeli ve bu hususta düzenlemelere açık hükümlerle yer verilmelidir. Bu kapsamda yenileme alanlarında kendi finansman gerekliliğini ortaya koyan ve çözen plan ve projeler üretilmesi gerekliliği belirlenmelidir.

- Yenileme alanlarının yönetimi ile örgütlenme ve uygulama alanlarında bulunan hak sahiplerinin veya bölge halkının katılımına ilişkin usul ve esasların, 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatla uyumlu bir düzenleme içermesi, uygulama bütünlüğü için gerekli görülmektedir.

- Kanun tanımlara yer vermemektedir. Bazı önemli kavramların Kanunda açıklanmamış olması, herhangi bir karmaşaya ve yanlış anlamaya meydan verilmemesi amacıyla açık olarak Yönetmelikte yer alması gereklidir. Özellikle, yenileme alanı ve etap proje ve programları ile yapı projeleri arasındaki kavram kargaşası giderilmeli, projelerin ölçüt, içerik ve bileşenleri belirlenmelidir.

- Kanunun Doğal afet riski ve Tasfiye işlemleri ile ilgili düzenlemelerinde yeterli açıklık bulunmamaktadır. Bu hususta Yönetmelikte gerekli düzenlemeler yapılmalı,

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yapılacak ve 7269 sayılı Yasadan bağımsız olarak yürütülmesi gereken işlemler açıklanmalıdır.

- Yenileme alanı özelinde yapılacak iş ve işlemlere özel koruma kurulu kurulması, bazı sakinlerini gündeme getirebilecek bir uygulama olmakla birlikte, yasada hükme bağlanmış bulunmaktadır. Yönetmelikte, bu konu ile ilgili kurulların çalışma esas ve usullerinin de ilgili koruma mevzuatına tabi olduğu açıklanmalıdır.
- Büyükşehir Belediye sınırları içinde kalan alanlardaki yenileme alanlarının belirlenmesinde süreçle ilgili belirsizlikler bulunmaktadır. İkinci maddede yer alan hükümlere göre alanların belirlenmesi için ilçe/ilk kademe belediye meclisi kararı takiben Büyükşehir belediye meclisi kararı alınması gerekirken, uygulamada Büyükşehir belediyesi, ilçe/ilk kademe belediyesinden bağımsız ve öncelikli görev alabilmektedir. Bu hususta çelişiklere yol açılmaması ve Büyükşehir mevzuatına da aykırı olmayan açıklamaların Yönetmelikte yer alması zorunluluğu bulunmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar, İçişleri Bakanlığı'na bildirilmiş, 2 kez yapılan toplantılara katılmış ancak Yönetmeliğin son hali hakkında bu güne kadar bir bilgi alınamamıştır.

SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZİNDE İKİNCİ DÖNEM EĞİTİMİ BAŞLADI

Şehir Plancıları Odası'nın Aktif İşgücü Programları Projesi Yeni Fırsatlar Programı çerçevesinde 1 yıllık bir eğitim projesi olarak yürüttüğü, "Bilgisayar Destekli Çizim Programları (CAD) ve Coğrafi Bilgi Sistemleri (GIS) Eğitimi" ön kayıtları ve kesin kayıtları yapıldı. İkinci dönem için ilave ön kayıtlar da yapıldığında çalışmayan başvuruları 118, ücretli çalışan başvuruları 90, öğrenci başvuruları 94, serbest şehirli başvuruları 20 ve kamuda 657 sayılı yasa kapsamında istihdam edilenlerin başvuruları 45 olarak belirlendi. Böylece iki dönem için toplam 367 başvuru yapıldı.

21 Şubat 2005 tarihinde başlayan ve 1 yıllık bir program dahilinde devam edecek eğitimin ikinci dönemi, 1 Ağustos 2005 tarihinde 20 şehir plancısının AutoCAD 65 Şehir Plancısının NetCAD eğitimine katılımı ile başladı. 5 grupta toplam 85 kursiyerle başlayan eğitim, 5 Eylül 2005 tarihinde başlayacak GIS eğitimi sırasında 100 kursiyerle devam ediyor.

11 Aralık 2005 tarihinde tamamlanacak olan GIS eğitimleri katılımcılardan gelen talepler de dikkate alınarak eğitimin ikinci adımında ARCGIS 9.0 yazılımı kullanılarak sürdürülmektedir. GIS eğitiminin 11 Aralık 2005 tarihinde tamamlanması planlanmaktadır. Eğitim kapsamında genel GIS kavramı, süreçleri ve fonksiyonlarıyla ilgili teorik ve teknik uygulamalar bulunmaktadır. Eğitimin son safhasında katılımcıların eğitim programı kapsamında edindikleri tüm teorik ve pratik bilgileri kullanacakları bir pilot uygulama projesi ve değerlendirme paneli gerçekleştirilecektir.

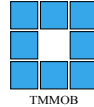
Halihazırdaki eğitim programı kapsamında katılımcılara genel GIS mantığı, kullanım alanları, sorun çözmede ve karar destek aşamalarında ne gibi avantajlar sağladığı konularının üzerinde özellikle durulmaktadır. Bu sayede eğitim programı klasik anlamda bir bilgisayar yazılımı kursu kimliğinden farklılaşarak, katılımcıların gelişen yeni teknolojileri planlama sürecinde kullanımını ve geleneksel yöntemlerle karşılaştırmaları olanağını sağlamaktadır. Dolayısıyla katılımcıların eğitim sonunda eğitimde kullanılan yazılımın yanı sıra farklı GIS yazılımları ile çalışmalarını sürdürebilecek bilgi ve beceriyi kazanmaları hedeflenmektedir.

Birinci dönem eğitimine işsiz olarak başlayan 83 kursiyerden 23 ü eğitim sırasında ve sonrasında kamu ve özel sektörde çalışmaya başlamıştır.

İkinci Dönemde AutoCAD eğitimini Levent Karagöl, NetCAD eğitimini Derya Kesik ve Ceyda Pektaş, GIS eğitimini ise Mert Burnaz, Serhan Saner ve Tutku Doğan vermektedir.

Şehir Plancıları Odası Sürekli Eğitim Merkezi

Adres: Hatay Sokak 24/16 Kocatepe Ankara
Tel: 418 30 75/23 veya 24 • 418 27 73/23 veya 24

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

Avrupa Birliği

Türkiye İş Kurumu

TRT ANKARA RADYOSUNDA KENTSEL ULAŞIM KONUSUNDA BİLGİ VERDİK

"22 Eylül Dünya Otomobilsiz Günü" kapsamında TRT Ankara Radyosu tarafından 26 Eylül 2005 tarihinde hazırlanan "Aynı Çatı Altında" isimli programda kentsel ulaşım ve toplu ulaşım konusu tartışıldı. Odamız II. Başkanı Buğra GÖKÇE'nin konuk olarak katıldığı 30 dakikalık programda, kentsel yaşam içinde toplu ulaşımın yeri ve bireysel ulaşımı hedef alan ulaşım politikalarının yarattığı başarısızlıklar konusunda bilgilendirme yapıldı. Özellikle son dönemde büyük kentlerimizde yoğunlaşan kentiçi ulaşım sorununun hazırlayan etmenler ve politikaların anlaşılabilirliği için örneklemeler yapılarak, kentsel ulaşım sorununun çözümlenebilmesi için alınabilecek önlemler ve çözüm önerileri tartışılarak, otomobilsiz kent günü gibi özel günlerin, ulaşım sorununun gerçek boyutlarıyla anlaşılabilirliği anlamında taşıdığı öneme değinildi.

Bu ve benzeri programların kentlilik bilinci oluşturulabilmesi ve toplumun geniş kesimlerinin yeterince bilgi sahibi olmadığı kentsel sorunlar konusunda farkındalık yaratması anlamında büyük önem taşıdığını düşünmekteyiz.

RACİ HOCAMIZI İKİNCİ YILINDA ÖZLEMLE ANIYORUZ

Racı hocamızı, yitirişimizin ikinci yılında, 1 Eylül 2005 günü, ailesinin yanısıra Odamızın çağrısı üzerine mezarı başında bir araya gelen meslektaşları, dostları ve öğrencileri ile andık. Dostları ve arkadaşları, Raci Bademli ile ilgili unutamadıkları anılarını hepimizle paylaştılar. Bu anılarda hocamızın yaptığı işlere incelikli yaklaşımını, insana ve arkadaşlıklara verdiği önemin sıcak ve samimi yönlerini bir kez daha gördük. Anlatılanlar, hocamızın mesleği ile ilgili hakimiyetinin eleştirel ve eğlenceli boyutlarını bir kez daha hatırlattı. Hiçbir anı boş ve boşa geçmemiş bir yaşamın ve meslek faaliyetinin ciddi olduğu kadar zevkli yönlerinin onun kişiliğinde nasıl buluştuğunu özenerek ama erken ayrılığın burukluğu ile dinledik, törende dağıtılan Raci hocamızın çok sevdiği acıbadem kurabiyeleri ile yaşamdan aldığı tadı hissetmeye çalıştık.

Kardeşi Ahter Kırıl, geçen yıl bir dostunun “gerçek ölüm fiziksel değil, sosyal olandır” sözlerini hatırlatarak, onu; hatırlayan, hatırlatan dostlarının yaşattığını vurguladı.

Odamız adına Genel Sekreter Funda Erkal da aşağıdaki konuşma ile hocamızın eserlerini ve yaklaşımlarını yaşatmak konusundaki kararlılığı belirtti:

“Racı hocamızı bu yıl da özlemle anıyoruz. Meslek odası olarak mücadele verdiğimiz konular, hocamızın yaşamı boyunca mücadele verdiği konuların, ilkelerin izdüşümünü oluşturduğundan, yalnızca bugün değil tüm yıl boyunca hatırladık, eksikliğini hissettik. Kentlerimizin, kültürel, doğal değerlerimizin, ormanlarımızın, kıyılarımızın, topraklarımızın fütursuzca tüketilmesi, telafisi imkansız zararlar görmesi karşısında Racı hocamızın karşı duruşunu meslek odası olarak da sürdürdük. Bir yandan da yapılmayanları düşündük. Eğer hayatta olsaydı daha nice iyi örnekler ortaya koyacaktı, nice başarılı uygulamalara imza atacaktı, nice yaratıcı fikirler üretecek, bugüne kadar olduğu gibi mesleğimize meslektaşlarımıza yol göstermeye devam edecekti.

Belki bundan sonra mücadelemiz bu yönde olmalı. Olumsuzlukların karşısında olmanın yanı sıra, onun yol gösterdiği iyi uygulamaların yanında yenilerini yaratmak ve bunları hayata geçirecek meslektaşların yetişmesine destek olmak.

Biz meslek odası olarak geçen yıl bu yönde verdiğimiz sözleri gerçekleştirmeye başladık. Racı

hocamızın ışık notlarından oluşan bir kitap yayınlıyoruz. Bu notlar her okudukça görüyoruz ki, bugüne olduğu gibi, yarınlar da ışık tutacak öğretici ayrıntılarla dolu. Bu zenginliği paylaşmamıza izin verdikleri için ailesine tekrar teşekkür ediyoruz. Yine bu yıl dünya şehircilik gününde ödülleri verilecek olan “iyi uygulamalar” yarışmasını Racı Hocamızın adıyla duyurduk, başvurularını bekliyoruz. Bu nitelikteki bir birikime olan borcumuzu ödemek zor. Ancak bize bıraktığı görevleri izlemeye devam edeceğiz.

Bu yıl da kendisini saygıyla ve özlemle, anlamaya ve anlatmaya çalışarak anıyoruz.”

ÜÇ DEĞERLİ KİTAP YAYINLADIK

Kentsel Planlama ve Tasarım Öğrencilerine Notlar - R. Raci Bademli

2003 yılında yitirdiğimiz değerli hocamız Raci Bademli'nin, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü planlama işliklerinde öğrencileri için oluşturduğu notlardan seçilmiş yazılarından oluşan bir derleme kitap yayınladık. Her meslektaşımız ve adayının okuması ve yararlanması gereken bu kitapta yer alan yazılar, doğrudan planlama işlikleri için hazırlanan notlardan oluşmakla birlikte, zaman zaman bir başka yerde yapılmış bir konuşmanın kısa bir sunuş ile öğrenciye aktarılması şeklinde. Notlar genel olarak kent planlama/tasarım ile ilgili pratik bir sorunun ortaya atılışı, sorunun ele alınışına ilişkin bir yöntem geliştirme, sorunun çözümüne giden yolları gösterme sırası içinde geliştirilmiştir. Bu şekilde planlama öğrencisine, eğlenceli bir yoldan eleştirel düşünme becerisinin kazandırılmasının amaçlandığı gözlenmektedir.

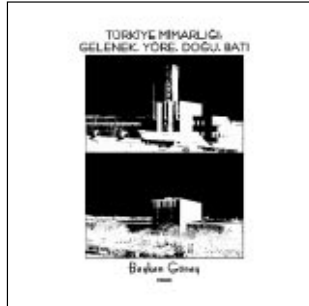
Seçilen 42 ana yazıdan oluşan kitapta, Kentsel Strateji Planlaması'ndan Tarhun Otu ve Ankaralı Kimliği'ne, Mahalle Yenilemesi'nden Lüfer'e, Koruma'dan Şehirciliğin Şeker Sorularına uzanan renkli notlar, hocamızın meslek alanına olduğu kadar eğitime bakışındaki özgün yönleri de gözler önüne seriyor.

Yazılar, kuram ile pratik, planlama ile tasarım, sorun tanımlama ile sorun çözümü, planlama-tasarım ile strateji arasında ilişki-selliği ve bütünselliği öne çıkarıyor. Kitapta kullanılan görsel malzeme, hocamızın çeşitli zamanlarda planlama ve tasarım çalışmaları sırasında düşünme aracı olarak kullandığı çizimler ve şemalardan oluşuyor.

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğrencileri için hazırlanan bu işlik notlarını, Şehir Plancıları Odası olarak tüm planlama ve tasarım öğrencilerine, ayrıca tüm meslektaşlarımıza kazandırmak istedik.

Türkiye Mimarlığı: Gelenek, Yöre, Doğu, Batı – Baykan Günay

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünün değerli öğretim üyesi Baykan Günay'ın Roma La Sapienza Üniversitesi Tarih-Dini Araştırmalar Bölümü Türkoloji Profesörü Ord. Prof. Dr. Anna Masala'nın istemi üzerine yaptığı ve Selva Balkan tarafından İtalyanca'ya çevrilen bir antoloji çalışmasını kitap olarak yayınladık. Bu çalışma UNESCO bünyesinde hazırlanan "XX. Yüzyılda Akdeniz Sanatı ve Kültürü" adlı kitabın Modern Türk Mimarlığı bölümünü oluşturuyor.

Kitapta modern Türk mimarisinin kökleri ve akımları, birçoğu hocamızın özel belgelemesine ait 200 kadar fotoğraf eşliğinde sunuluyor. Selçuklulardan başlayarak günümüze kadar uzanan dönemlere ilişkin mimarlık örneklerinin temel bilgiler verilerek sıralanması seçilmiş. Mimarlık toplumunun eğitim sürecinde öğrendiği ve kendi içinde tartıştığı akımların konu ile ilgilenen kamuoyuna da yansımaları hedeflenmiş.

Çalışma nesnel olarak, her dönemin içinde bir arada varolabilen Doğu-Batı, Gelenek-Modern, Yöresel-Evrensel, Tarih-Gelecek gibi karşıtlıkları vurguluyor. Mimarlık tarihimizin Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden Ulusçu akımlara uzanan köklerini anlatan bölümden sonra Türk Mimarlığı başlığı altında; Cumhuriyet dönemi, birinci ve ikinci Ulusal Mimarlık akımları, Uluslararası üslubun yansımaları, modern akımlar, yeni Yöreselcilik ve tarihçi Postmodernizm, Küreselleşme ve yeni akımlar, tek tek örneklerin incelenip yorumlanmasıyla ele alınıyor. Son bölümde yine çeşitli dönemler itibarıyla Türk mimarlığı ile kenti arasındaki ilişkiler örnekler üzerinden inceleniyor.

Bu çalışmanın öğrencilerimiz ve meslektaşlarımız için bilgilendirme işlevi görecektir önemli bir kaynak yayın olarak meslek alanımıza kazandırılmasından gurur duyuyor, meslek topluluğumuz adına sevgili hocamıza bir kez daha teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Sempozyum Kitabı

"Yeni İmar Kanununa Doğru: Şehircilik, Planlama ve İmar Üzerine Yeni Yaklaşımlar" konulu Sempozyum 18 Şubat 2005 tarihinde yapıldı. Bu sempozyumda uzun süredir gündemde olan 3194 sayılı İmar Kanunu Revizyon çalışmaları tartışıldı ve yeni yaklaşımlar ortaya konuldu. Konuyla ilgili uzmanlar tarafından dile getirilen görüşlerin kalıcı hale getirilmesi, hayata geçmesi ve paylaşılması için Sempozyum yayın haline getirildi.

Bu yayında, Sempozyumda açılış konuşması yapan TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ile TMMOB Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erhan Demirdizen'in açılış konuşmaları yanı sıra; "Yeni Yasal ve Kurumsal Çerçeveyi Tasarlama" başlıklı Birinci Oturumda yer alan Hami Yıldırım, Ş. Şence Türk, Feral Eke, Feridun Duyguluer ve Murat Balamir; "Yeni Planlama Kavramları Geliştirme" başlıklı İkinci Oturumda yer alan Murat Balamir, Bahar Gedikli, Ömer Kırıl, Hürriyet Ögdül, Remzi Sönmez; "Deneyimler, Uygulamalar ve Araçlar" başlıklı Üçüncü Oturumda yer alan Yücel Ünal, Melih Ersoy, Levent Yarar, Saffet Atik ve Akın Atauz'un bildirimleri bulunmaktadır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na tartışmaya açılan "İmar Kanunu Tasarı Taslağı" metni de kitabın ekinde yer almaktadır. Sempozyumda tartışılan stratejik planlama, sakınım planı gibi yeni kavramlar ve planların uygulama araçları ile şehir plancısının rolü üzerine görüşleri kitapta bulmak mümkün.

“BURSA SANTRAL GARAJ KENT MEYDANI PROJE YARIŞMASI” DÜZENLENİYOR

“Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışması Yönetmeliği” esasları doğrultusunda, serbest, ulusal, tek aşamalı olarak Fikir Proje yarışması açıldı.

Kent Meydanı düzenlemesi ve onunla bütünleşecek işlevlerin yer alacağı yarışma alanı; Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Emekli Sandığı mülkiyetinde olup, kentin doğu ve batı yönünden geçen Ankara İzmir Karayolu'nun, kuzey yönünden gelen İstanbul Yolu ile kesiştiği, güney yönünde Bursaray İstasyonu Yaya Düzenlemesi ile kesişen Fevzi Çakmak Caddesi ile kent merkezine bağlanan toplam 17.182,88 m2 eski Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali alanı ve yakın çevresini kapsıyor. Yarışma sonucu, bu alanda şartname bütününde tanımlanan kentsel tasarım ilkeleri bağlamında düzenlemelerin yapılması bekleniyor ve projelerin 06.12.2005 günü saat 16.30'a kadar “Bursa Santral Garaj Kent Meydanı Proje Yarışması Raportörlüğü, Buski Tesisleri B-Blok 2.kat Acemler/Bursa adresine elden teslim edilmesi gerekiyor.

Santral Garaj yakın çevresinde; Kültürpark Sağlıklaştırma Projesi, Merinos Kentsel Dönüşüm Projesi, Fevzi Çakmak Caddesinde Kültür ve Ticaret Merkezi Projesi, Hanlar Bölgesi Projesi, Balibey Hanı Restorasyon Projesi ile tamamlanmış olan Fevzi Çakmak Caddesi ve Bursaray Osmangazi İstasyonu yaya düzenlemeleri, Şehreküstü Meydanı, Santral Garaj çevresinde gelişen merkezi iş alanları, Haşim İşcan Caddesinde devam eden Bursaray doğu etabı çalışmaları ve mevcut Hal Alanı ile bütünleşecek bir kent meydanının Bursa'ya kazandırılması amaçlanıyor.

Projenin kısa sürede gerçekleştirilmesi ve kent içinde simgesel bir odak noktası oluşturulması, yakın çevresi ile birlikte insanların yaşamını kolaylaştırması ve çeşitli eylemlerini sürdürebilmeleri için gerekli iç dış mekanların, estetik ve işlevsel yönden en uygun çözümlerle toplumun hizmetine sunulması hedefleniyor.

Yarışmacılar 18.10.2005 tarih saat 16.30'a kadar yarışmaya ilişkin soruları “Bursa Santral Garaj Kent Meydanı Proje Yarışması Raportörlüğü” yazışma adresine veya “yarisma@bursa-bld.gov.tr” elektronik posta adresine göndererek sorabilecekler. Soruların cevapları şartname alan tüm katılımcılara yazılı olarak gönderilecek.

Yarışmaya katılacak isteklilerin taşınması gereken koşullar İdarenin ilan metninde şu şekilde yer alıyor:

- “Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyesi olması ve meslekten men cezası durumunda olmaması.
- Bursa Büyükşehir Belediyesinde yarışma ile ilgili her türlü işlemleri hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla, jüri üyelerini ve raportörleri belirlemekle görevli olmaması. Belediye adına hareket eden danışmanlar ile bunların çalışanları arasında olmaması.
- Jüri üyeleri (danışman, asli, yedek) ve raportörlerle bunların 1. dereceden akrabaları, ortakları, yardımcıları ve çalışanları arasında olmaması.
- Jüri çalışmalarının herhangi bir bölümüne katılmaması.
- Şartname alıp isim ve adreslerini yarışma raportörlüğüne kaydettirmiş olması (Ekip olarak katılanlardan bir kişinin bu şartı yerine getirmesi yeterlidir).”

Yarışma şartnamesi ve ekleri ücretsiz olarak görülebiliyor ve 100 YTL karşılığında satın alınabiliyor. Ayrıca yer görme zorunluluğu var ve yarışmacılar yer görme belgesi olarak yarışma alanını gördüklerini belgelemeleri gerekiyor.

Yapılacak değerlendirme sonunda, birinci yarışmacıya 70.000,00 YTL, ikinci yarışmacıya 40.000,00 YTL, üçüncü yarışmacıya 25.000,00 YTL ve mansiyon ödülü alacak 3 yarışmacının her birine 10.000,00 YTL verilecek. Ayrıca jüri gerekli gördüğü takdirde toplam 15.000,00 YTL'ye kadar satın alma ödülü verebilecek.

AYRINTILI BİLGİ VE İLETİŞİM İÇİN:

Yarışmayı Düzenleyen İdarenin Adı ve Adresi:

Bursa Büyükşehir Belediyesi Projeler Daire Başkanlığı
Buski Tesisleri B- Blok 2. Kat Acemler/BURSA
Tel: 224-234 00 87 • Faks: 224-234 77 58
E-posta: yarisma@bursa-bld.gov.tr

ŞUBELERDEN HABERLER

Ankara Şubesi

“OTOMOBİLSİZ KENT GÜNÜ”NDE BİR KEZ DAHA TOPLUTAŞIMA VURGU YAPTIK

Yoğun otomobil kullanımının yol açtığı zararlara dikkat çekmek için, ilk olarak Fransa'nın öncülüğünde 1999 yılında başlatılan “Kentte Arabasız” kampanyasıyla her yıl “22 Eylül Uluslararası Otomobilsiz Kent Günü”nde sonuçlanmak üzere pek çok Avrupa ve Dünya ülkesinde çeşitli etkinlikler gerçekleştiriliyor.

Şubemizin 2002 yılından bu yana çeşitli etkinliklerle kutladığı bu günde, bu yıl Çevre Mühendisleri Odası Ankara Şubesi ile ortak bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Yaptığımız basın açıklamasında

“Otomobilsiz Kent Günü”nün amacı ve önemine dikkat çekilerek kentlerde yoğun otomobil kullanımının yol açtığı sorunlar ile önerilerimiz vurgulandı.

Yaptığımız basın duyurusu aşağıda sunulmaktadır:

“22 EYLÜL OTOMOBİLSİZ KENT GÜNÜ”NDE ANKARA NEREDE?”

1999 yılından bu yana her yıl 22 Eylül’de düzenlenen “Uluslararası Otomobilsiz Kent Günü” etkinliğine bu yıl 36 ülkeden 1038 kent katılırken Türkiye’de ne yazık ki bu etkinliğe yerel yönetim düzeyinde katılan kent bulunmuyor. Başkent Ankara da katılmayan Belediyelerden biri...

Oysa bu günde temel amaç, yoğun otomobil kullanımının yol açtığı çevresel ve mekansal sorunlara karşı kentlilerde duyarlılığı artırmak, toplulaşımın geliştirilmesi ve kullanılması konusunda

toplumsal bilinci yükseltmek... Bu günde şehirlerin merkezi bölgelerinde otomobil trafiği yasaklanmakta, toplulaşıma kullanılmakta, trafiğe kapalı caddelerde insanlar sessiz ve temiz bir gün geçirmektedir.

Ankara ise ne yazık ki yıllardır otomobil kullanımını azaltmak şöyle dursun, bu bireysel ulaşım aracının kullanımını daha da fazla artırmak için belediye tarafından en fazla desteklenen kentler arasında yer alıyor.

Daha önce kent içi ulaşımında otomobili ulaşım araçları içinde en üst sıraya koyarak kent merkezlerine katlı kavşaklar yapmış ve yolları genişletmiş olan ülkeler 20-30 yıldır bu yaklaşımdan vazgeçmişlerdir. Çünkü otomobil kullanımını özendiren bu politikaların, trafik sorunu yarattığı, kentleri yoğun taşıt trafiğinin neden olduğu hava ve gürültü kirliliğine mahkûm ettiği, kazaları artırdığı, kent mekânını ve sosyal ilişkileri tahrip ettiği fark edilmiştir. Motorlu taşıtların, son yıllarda dünyamız için önemli bir tehdit oluşturan küresel ısınmaya katkıları ise gözardı edilemeyecek boyutlardadır.

Otomobilin yoğun kullanımı için sorunlu?

Araba kullanımını özendiren politikalar ve araba odaklı yatırımlar kentlerde insanların değil, “otomobillerin taşınmasına” ve bir süre sonra da “tıkanmasına” hizmet etmekte, insan ve çevre sağlığı açısından ciddi tehdit oluşturmakta, ekonomik ve sosyal maliyetler açısından toplumsal bir soruna dönüşmektedir. Şöyle ki;

- 125 otomobilin taşıdığı insanı, 1 tramvay dizisi ya da 3 otobüs rahatlıkla taşıyabilmektedir.
- Otomobil taşıdığı yolcuya göre, otobüsten 125 kat fazla hava kirliliği yaratmaktadır.
- Otomobil, kilometrede taşıdığı yolcu başına otobüsten 5 kat daha fazla enerji tüketmektedir.
- Otomobil taşımak için yapılan yatırımlar, otobüs sistemi için yapılan

Ankara Şubesi

3 otobüs= 125 otomobil

Uluslararası Otomobilsiz Kent Günü etkinliğine bu yıl 36 ülkeden bin 38 kent katılırken Türkiye'den bu etkinliğe yerel yönetim düzeyinde katılan hiçbir il yok.

Kentlerde araba kullanımını özendirilen politikalar ve araba odaklı yapılarım, insan ve çevre sağlığı açısından ciddi tehditler oluşturduğu, çözümün toplu taşımacılığa geçişi gerektiği, 22 Eylül Otomobilsiz Kent Günü etkinliğinin pek çok kentinde etkinliklerle desteklenirken, Türkiye'de hiçbir kentte etkinlik yapılmamasına dikkat çekildi.

Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi ve Çevre Mühendisleri Odası Ankara Şubesi tarafından yayınlanan ortak bildiriye, 1999 yılında bu güne her yıl 22 Eylül'de düzenlenen "Uluslararası Otomobilsiz Kent Günü" etkinliğine bu yıl 36 ülkeden bin 38 kent katılırken Türkiye'den bu etkinliğe yerel yönetim düzeyinde katılan kent bulunmadığı belirtilerek "Başkenti Ankara'da katılmayan belediyelerden bir" denildi.

Otomobil kullanımını özendirilen politikalar nedeniyle trafik sorunlarının yarattığı hava ve gürültü kirliliğinin kent mekânını ve sosyal ilişkileri tahrip ettiği belirtilen açıklamada, Ankara'da bireysel ulaşım aracı olan otomobil kullanımını teşvik ediliği, kent içi ulaşımla otomobilin en üst

işgal etmece iken, yolcuların yüzde 70'ini taşıyan otobüsler yolların yüzde 10'unu işgal etmektedir. Dünyadaki hava kirliliğinin yüzde 50'si motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Otomobil, kilometre başına kişi başına otobüsten 3 kat daha fazla emisyon üretmektedir" denildi.

Trafik sorununun çözümü ve daha yaşanabilir temiz bir Ankara için toplu taşıma sistemlerine öncelik verilmesi istenen açıklamada "toplular taşıma sistemlerinin hız ve konforunun artırılması istendi. Ulus, Kızılay gibi

merkezlerin toplu taşıma ve yaya öncülüğüne göre yapılandırılması gerektiğine ciddi olarak atıldığında, "Ankara'da ne yazık ki yıllardır uygulanan otomobil kullanımının özendirilen ve dolayısıyla sorunları ağırlaştırılan katli kavşak, yol genişletme vb. yatırımlarla verimli değildir. Yayalar için güvenli ve yeterli sayıda düzyak yaya geçidi yapılmalıdır. Otobüs ve tınaklı taşıma alanlarının güvenli yaya ve bisiklet ulaşım geçitleri sağlanmalıdır" görüşlerine yer verildi.

yatırımdan 15 kat, metrodan 4 kat daha fazladır.

- Yolcuların %30'unu taşıyan otomobiller yolların %90'ını işgal etmekte iken, yolcuların %70'ini taşıyan otobüsler yolların %10'unu işgal etmektedir.
- Dünyadaki hava kirliliğinin %50'si motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır ve bu oran giderek artmaktadır.

Çözüm toplu taşıma ve insan önceliği

- Trafik sorununun çözümü ve daha yaşanabilir - temiz bir Ankara için toplu taşıma sistemlerine öncelik verilmeli, toplu taşıma sistemlerinin hızı ve konforu artırılmalıdır.
- Ankara'da ne yazık ki yıllardır uygulanmakta olan, otomobil kullanımını özendirilen ve dolayısıyla sorunları ağırlaştırılan katli kavşak, yol genişletme, vb. yatırımlardan vazgeçilmelidir.
- Kentin Ulus, Kızılay gibi merkezleri toplu taşıma ve yaya önceliğine

göre planlanmalı, transit trafik kent merkezleri bölgelerinden geçirilmemeli, kent merkezlerinde sadece toplu taşımanın girebileceği alanlar belirlenmelidir.

- Kentte yayaların ve bisiklet kullananların can güvenliğini sağlayacak tedbirler acilen alınmalıdır.
- Yayalar için güvenli ve yeterli sayıda düzyak yaya geçidi yapılmalıdır.
- Çocuklar ve yaşlılar için daha güvenli caddeler için gerekli olan önlemler alınmalı, yol güvenliği riskleri azaltılmalıdır.
- Okullara ve çocuk oyun alanlarına güvenli yaya ve bisiklet ulaşım güzergâhları sağlanmalıdır.

Daha yaşanabilir kentler yaratmak için, mekânı ve doğal çevreyi yok etmeyen yaklaşımlar, siyasi iradeler ve yerel yönetimlerin öncelikli politikaları arasında yer almalıdır. Ulaşım politikaları da, bu yaklaşımlar arasında çok daha önem ve öncelik taşımaktadır. 21.09.2005

Kamuyuona saygılarımızla duyururuz.

GÜVENPARK'A DİKKAT ÇEKTİK

1930'ların başında açılan Güvenpark ve Güvenlik anıtının bakımsızlık ve ihmal sonucu oluşan içler acısı duruma Ankaram Platformu kapsamında yaptığımız basın açıklaması ile bir kez daha dikkat çektik. Basın açıklamasında Parkın tarihsel önemini vurgulayarak park ve heykelin bakım ve korunması yönünde ilgili kurumları görevle davet ettik.

Ankaram Platformu Güvenpark Girişimi tarafından konuya ilişkin hazırlanarak 27 Eylül 2005 tarihinde basına duyurulan açıklama aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır:

ANKARAM PLATFORMU BASIN AÇIKLAMASI (27.09.2005) "BAKINIZ: GÜVENPARK!"

Ankara'nın en önemli Cumhuriyet Dönemi yapılarından olan, çağdaş ve modern bir Türkiye tutkusıyla kurulan GÜVENPARK, görüntüde "ihtiyaç"lar gerekçesiyle parça parça yok olmaktadır. Ankaram Platformu, Güvenpark'ın gerek kültürel imgesel görsel değerleri ile gerekse işlevsel özellikleri ile korunması ve kötü görüntüsünden arındırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlara yeni bir çağrı yapmayı zorunlu görmektedir.

1930'ların Ankarasının modernite projesinin tarihsel bir dekoru olan Güvenpark, kent halkının toplumsal belleğini oluşturan ve çok az sayıda kalmış tarihi, kültürel ve simgesel değerlerindedir. GÜVENPARK gibi kamusal yeşil alanlar, toplumun bilincini dinamik tutmasını, toplumu emanete sahip çıkma içgüdüleriyle donatıp kendine olan güvenini arttırmaya, bilimselliği önemsemesini sağlayan sosyolojik, psikolojik ve politik unsurlardır. Ancak 75 yıllık Güvenpark ve Güvenlik Anıtı bugün tarihsel konum ve önemine yakışmayan bir durumdadır.

Sorunlar neler?

- Güvenpark yıllardır orasından burasından kırılarak küçültülmüş, başta dolmuş-otobüs durakları olmak

üzere, büfeler ve araçlarla işgal edilmektedir.

• Park'ın ve Anıtın Cumhuriyet döneminden kalan tarihsel bir imge olduğunu hatırlatan en ufak bir tarihçesi yoktur. Bu nedenle Güvenpark'ın tarihsel özelliğinin çoğu kimse farkında bile değildir. Güvenpark'taki Güvenlik Anıtının 1932 yılında Avusturyalı mimar Anton Hanak tarafından yapıldığını ve heykeli tamamlayamadan öldüğünü acaba kaç Ankaralı bilmektedir?

• Güvenpark bakımsızlık, işgaller ve kirletilmiş görüntüsü nedeniyle cazibesini yitirmiş, sadece içinden geçilip gidilen, sıradan bir geçiş güzergahı olarak yer etmeye başlamıştır.

• Güvenlik Anıtı adeta kaderine terk edilmiştir ve içler acısı durumdadır.

• Park, sonradan yapılan aslına uygun olmayan düzenlemelerle özgün tasarımını yitirmiştir.

'Güvenpark, temizlensin'

Kitle örgütleri ve sendikalar tarafından oluşturulan Ankaram Platformu Dönem Sözcüsü Belgin Durgun, 75 yıllık Güvenpark ile parkta bulunan Ankara'nın önemli simgelerinden Güvenlik Anıtı'nın tarihsel konum ve önemine yakışmayan durumda olduğunu belirterek, parkı işgal eden tüm kullanımların park dışına çıkarılmasını istedi. Durgun, parkın yıllardır kırılarak küçültüldüğüne, başta dolmuş-otobüs durakları olmak üzere, büfeler ve araçlarla işgal edildiğine işaret etti.

ANKARA

Taleplerimiz neler?

- Durak yerleri dahil olmak üzere Parkı işgal eden tüm kullanımlar Park dışına çıkarılmalıdır.
- Güvenlik Anıtı aslına uygun biçimde onarılmalı, temizlenmeli ve gece-gündüz çağdaş yöntemlerle korunması sağlanmalıdır.
- Güvenpark, çevresi ile birlikte ele alınarak özgün tasarım ilkelerine sadık kalınarak sağlıklılaştırılmalıdır.

Ankaram Platformu olarak, Ankara Valiliği'ni ve Büyükşehir Belediyesini göreve çağırıyor; korunması gereken bir kent imgesi ve yeşil alan olan Güvenpark'ın kente yararlı hale getirilmesine yönelik her projeyi destekleyeceğimizi, parkın yok olmasına neden olacak her türlü yaklaşımla mücadele edeceğimizi ve Güvenpark gerçek kimliğine kavuşana dek bu ısrarlı açıklamalarımıza devam edeceğimizi kamuoyuna saygılarımızla duyuruyoruz.

ANKARAMI.. PLATFORMU

Ankara Halkevleri, Altı Nokta Körler Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, DİSK-OLEYİS, DİSK-Dev Maden Sen, DİSK Emekli Sen, Edebiyatçılar Derneği, Eğitim Der, Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği, KADER, Kadın Dayanışma Vakfı, Kavaklıderem Derneği, ÇİĞDEMİM Derneği, KESK Ankara Şubeler Platformu, ODTÜ Mezurları Derneği, TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu adına; Çevre Müh. Odası, Harita ve Kadastro Müh. Odası, İnşaat Müh. Odası, Mimarlar Odası, Peyzaj Mimarları Odası, Şehir Plancıları Odası Ankara Şubeleri, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Zihinsel Özürlüler Federasyonu

"GÖKCUŞAĞI YOLU" NUN YASALLIĞINI ARAŞTIRIYORUZ

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce, İnönü Bulvarı taşıt alt geçidinin üzerindeki refüj üzerinde yapılmakta olan "Gökkuşuğu Yolu" isimli projenin yasallığını araştırıyoruz. Belediye'nin projesine göre bu dar refüj şeridi üzerinde hedef kitlesi gençler olacak kafe vb. tesisler yer alacak.

Bu konuda ilk olarak bu alanda yapılmakta olan tesislerle ilgili 26.06.2005 tarihli yazımızla Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan; Bu alanda bir imar planı değişikliği yapıp yapılmadığı,

yapıldıysa bu değişikliğe ilişkin bilgi ve belgeler, Belediye Meclis kararı, söz konusu plan değişikliği Belediye Meclisi tarafından onaylandı ise plan değişikliğinin onaylanma ve askıya çıkarılma tarihi, Projenin onaylı plan paftasının ve plan açıklama raporunun Odamıza gönderilmesi istendi.

Ankara Büyükşehir Belediyesince tarafımıza verilen yanıtta, düzenleme yapılan alanın Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda olan bir yol kesimi olduğu, yol refüjü olması ve yapıların kalıcı olmaması nedeniyle plan değişikliği gerektirmediği belirtildi.

Konu Şube Yönetim Kurulumuzca incelemeye, bu tip yollar üzerinde Belediye'nin tanımladığı biçimiyle prefabrik yapılarla olsa bile ticari işlevlerle tesislerin yapılmasının yasal olup olmadığı konusunda Bayındırlık Bakanlığı'ndan görüş istenmesine karar verildi. 22.09.2005 tarihli yazımızla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nden "Prefabrik Yapı"nın tanımı ile bu yapıların İmar Kanunu ve yönetmeliklerine göre yol, kaldırımlar ya da refüj üzerinde yer alıp alamayacağı, alabilirse hangi koşul ve hangi işlevlerle yer alabileceği konusunda Bakanlık görüşü istendi.

Bilgilendirme süreci tamamlandığında, konunun yasallığında şüpheli bir durum olduğu kanaatine varılırsa Şubemizce gerek kamuoyunu bilgilendirme, gerekse yargı yoluyla gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

GÜVENPARK'TAKİ DURAKLARIN KALDIRILMASI İÇİN BELEDİYE'YE YAZILI BAŞVURUDA BULUNDUK

30 Eylül 2005 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne yaptığımız başvuru ile Güvenpark'taki dolmuş-otobüs duraklarının Park içinden kaldırılması talebinde bulunduk.

Konya Şubesi

KENT MERKEZİ YAYALARINDIR

Selçuklu'ya başkentlik yapmış Konya bir çok tarihi ve kültürel mirası içerisinde barındırmaktadır. Bu değerleri bizden sonraki nesillere aktarabilmemiz için tarihi, anıtsal ve sivil mimari örneklerini koruyarak yaşatmamız gerekmektedir. Koruyup yaşatırken de sahip olduğumuz değerlerin ruhuna aykırı kentsel politikalar üretmememiz gerekir. Bugün tarihi mekanlarımız yoğun taşıt trafiğinin baskısı altında yaşanılmaz bir haldedir. Mevlana Türbesi ile Alaaddin Tepesi'ni birbirine bağlayan Mevlana Caddesi'nin etrafında geleneksel tarihi kent merkezi oluşmuş olup bu özelliğini günümüzde de taşımaktadır.

Konya'nın kentsel gelişimine ışık tutan ve İller Bankası'nın açmış olduğu yarışma ile elde edilen 1967 planının ana ulaşım kararlarından bir tanesi de Mevlana Caddesi'nin yaya yolu olarak planlanmasıdır. Ne yazık ki 1967 senesinde alınan bu karar aradan geçen yaklaşık 40 seneye rağmen bir türlü hayata geçirilememiştir. Durumun garip olan tarafı, bu karara o cadde üzerinde ticari faaliyet gösteren mekan sahiplerinin karşı çıkmasıdır. Oysa ki; yapılan araştırmalarda bir caddenin yayalaştırılması ile o cadde üzerinde yer alan işletmelerin kazancının %30 civarında arttığı ortaya çıkmıştır. En bariz örneklerden biri Ankara'daki Sakarya ve Yüksel Yaya Caddeleridir.

Mevlana Caddesi'nin yayalaştırılması ile tarihi kent merkezine servis sağlayacak yollar Başarılı Caddesi ile Şerafettin Caddesi'dir. Bu caddeler doğu-batı istikametinde hareket eden ve tarihi kent merkezini çevreleyen caddelerdir. Tarihi kent merkezine kuzey-güney istikametinde hizmet veren tek cadde ise İstanbul Caddesi'dir. İstanbul Caddesi şu anda dahi taşıt yükünü taşıyamamaktadır. Yani yayalaştırma projesi hayata geçirildiğinde İstanbul Caddesi'nin yükü daha da ağırlaşacaktır. Özellikle Mevlana Türbesi ve civarında oluşan trafiğin büyük bir kısmı Mevlana Caddesi'ne yönelip İstanbul Caddesi, Ankara Caddesi ve Nalçacı Caddesi'ne kanallıdır. Tarihi kent merkezi ve etrafına ulaşım açısından alternatif oluşturacak, tarihi kent merkezinin yükünü azaltacak ve kuzey-güney

istikametindeki trafik akımını sağlayacak tek altyapı yatırımı Mevlana Türbesi'nin doğusunda planlanan 23 metre genişliğindeki yoldur. Mevlana Caddesi'nin yayalaştırılmasını destekleyecek en büyük altyapı yatırımıdır. Bu yatırım Konya'nın tarihi kent merkezine olan baskıyı azaltıp kentsel yenilemenin en büyük tetikleyicisi olacaktır.

Tarihi kent merkezine olan baskıyı azaltmak, Mevlana Caddesi'ni yayalaştırmak ve kent merkezinin mücavirindeki fiziki ve sosyal yönden çöküntü halindeki bölgeleri kurtarıp her yönüyle kente entegrasyonunu sağlamak istiyorsak 23 metre genişliğindeki yolun açılması Konya'nın en baştaki ulaşım önceliğidir.

Konya Şubesi

KENTİMİZDEKİ ÖZEL HASTANELERİN YER SEÇİMİ KONUSUNDA GÖRÜŞLERİMİZİ AÇIKLADIK

Kentimizde son yıllarda sağlık sektöründeki gelişmelerle beraber özel hastanelerin sayısı da artmıştır. Bu, insanlarımızın sağlık açısından farklı seçenekler sunulması ve sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli olması yönünde ortam sağlamasına adına sevindirici bir gelişmedir.

Ancak, kentleşme açısından da sağlık sektöründeki uzmanlaşmanın göstergesi olan özel hastanelerin yer seçimlerine baktığımızda, kaygı yaratan olumsuzluklar görmekteyiz.

Sağlık Bakanlığı'nın Özel Hastaneler Yönetmeliği'ne göre özel hastaneler; imar ile ilgili mevzuata göre her tür ve ölçekteki planlarda özel sağlık alanı kullanım kararı verilmiş, ulaşım noktaları açısından uygun ve ulaşılabilir olan, gürültü, hava ve su kirliliğine maruz olmayan, insan sağlığını olumsuz yönde etkileyecek endüstriyel kuruluşlar ile her türlü gayrisihhi müesseselerden uzak, ulaşım şartları özel olarak incelenmiş ve bu durum İl Trafik Komisyonu raporu ile belgelenmiş olup Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte belirlenen asgari genişlikte olan, Otopark Yönetmeliğine göre yeterli otopark yeri ayrılan ve fen,

sağlık ve afet şartları bakımından imar ile ilgili mevzuata uygun ve yeterli yeşil alana sahip bulunan alanlarda kurulabilir. Ayrıca aynı yönetmelikte başka amaçla yapılmış olan yapıların sonradan özel hastane binasına dönüştürülemeyeceği ve özel hastane olarak kullanılamayacağı hükmü de yer almaktadır.

Ne var ki; kentimizdeki özel hastanelerin bir çoğu, imar planında başka amaçlarla planlanmış, imar plan değişikliği ile özel sağlık alanı olarak yeniden planlanmış alanlarda kurulmuştur. Dolayısı ile imar planında, bahsedilen yönetmelikteki hükümleri içeren alanlarda yer seçmesi gereken özel hastaneler, söz konusu hükümlerden bağımsız olarak başka kullanımlara ayrılmış alanlarda imar planı değişikliğine gidilmesi yolu ile yer seçtiğinden karşımıza; ambulans park yeri ve acil girişi olarak kaldırımların kullanıldığı otoparksız, hasta ve yakınlarının dinlenebileceği yeşil alansız, kentin en yoğun ve gürültülü merkezlerinde bulunan hastaneler çıkmaktadır. Yer seçtikleri alanlarda, taşıt ve yaya trafiğini de olumsuz yönde etkilemekte ve bütün bu durumlar üstlendikleri göreve gölge düşürmektedir.

Bütün bu olumsuzlukların giderilebilmesi için Belediyelere, Sağlık İl Müdürlüğüne ve İl Trafik Komisyonuna büyük görevler düşmektedir. Kentlilik bilincini benimseyebilmemiz ve yaşanabilir kentlere kavuşabilmemiz adına hepimiz üzerimize düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeliyiz.

Konya Şubesi

BEYŞEHİR HAVZASI RAPORU BASINDA YER ALDI

Şube Başkanımız Fatih Yılmaz'ın, Beyşehir Havzası Raporu ile ilgili açıklaması yerel ve ulusal basında yer aldı.

Beyşehir Gölü'nde su seviyesinin yaşanan kuraklıkla birlikte düşmesi havzada ekolojik sorunları yeniden gündeme taşımaktadır. Su seviyesinin düşmeye devam ediyor olması Beyşehir Gölü'nün problemlerinin yeniden tartışılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Beyşehir Gölü ülkemizin en önemli tatlı su kaynaklarından. Konya ve Isparta

İllerine komşu olan göl, etrafında binlerce yıldır önemli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bugün göl, çok önemli kuşların bulunduğu doğal ve tarihi güzelliklere sahip bir hazinedir. Bu hazinenin kaybedilmemesi için TMMOB Şehir Plancıları Odası olarak önerilerimizi kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

1- Havza'dan sorumlu tüm kurum ve kuruluşlar arasında eşgüdüm ve yetki düzenlenmesi gerçekleştirilmeli ve Havza Yönetim Planı elde edilmelidir. Havza Yönetim Planı'nın elde edilmesinde Beyşehir Gölü Havzası Belediyeler Birliği etkin bir rol oynamalıdır. Havzada yapılacak tüm düzenlemeler ve projelerde mutlaka Belediyeler Birliği'nin görüşü alınmalıdır, aksi halde uygulamalarda sorunlar çıkacaktır.

2- Beyşehir Gölü ve Havzasının korunabilmesi için yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum örgütlerinden gönüllü kuruluşlar görev almalı ve bölge halkının da kendi doğal kaynaklarının korunma ve kalkınmasında katkısı ve desteği mutlaka sağlanmalıdır.

Çalışmalar salt bilimsel ve teknik düzeyde değil, bölgenin dayanışma ruhunu, özgün kimliğini hareketle geçiren, katılımı öngören sürdürülebilir gelişme anlayışı çerçevesinde yürütülmelidir.

3- Yapımı devam eden Gembos Derivasyon tünellerinin yapımı hızlandırılmalı ve gölden sulama suyu

için alınan yaklaşık 180 milyon m³ suyun (150 -160) milyon m³'ü buradan beslenmeli, Beyşehir Gölü'ne gelen su miktarı ile çıkan su miktarı dengelenmelidir.

4- Suyun önemi havza halkına anlatılarak bitki sulamasında son teknolojinin özellikle damlama sulama sistemlerinin kullanılması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

5- Beyşehir Gölü'nden alınan su ile Konya kapalı Havzasındaki ve Isparta'daki tarım arazileri dahil, sulanan alan kadar, gölün su rezervi de gözetilmelidir.

6- Beyşehir Gölü Havzası etrafındaki tarım alanlarında mutlaka toplulaştırma yapılarak parçalı tarım arazileri bütünleştirilmeli, ayrıca doğal tarım (organik tarım) ürün elde etme yöntemlerine geçilerek elde edilen gelir artırılmalıdır.

7- Gölü besleyen su kaynakları ve dereler ıslah edilerek göl tabanının dolması engellenmelidir.

8- Havza etrafındaki ilçe, kasaba ve köylerin kanalizasyon deşarj yerleri tespit edilerek yerleri belirlenmeli ve arıtmaya tabi tutulmalıdır. Arıtma sistemlerinin kurulmasında alternatif sistemler (özellikle yeni açılan Beyşehir Belediyesi arıtma tesisinden yararlanılabilir) doğal arıtma toplu arıtma tesislerinin kurulması, taşınabilir sistem ve kolektör gibi alternatif modeller havza için değerlendirilmelidir.

9- Göl içerisinde ve çevresinde ekolojik dengenin daha fazla bozulmaması için Beyşehir halkının ekonomik kayba uğramaması ve çevre ve sağlık problemlerinin yaşanmaması için göl su seviyesi DSİ işletme kotu yükseltilmelidir. Bu kotun üzerinde tutulabilmesi için her türlü teknik ve ekolojik önlemlerin alınması gereklidir. Göl mevcut

işletme kotu 1121 m.dir. Beyşehir Gölü için yapılacak en önemli faaliyet mevcut işletme kotununun 1122,50 m.ye yükseltilmesi olacaktır.

Böylece Beyşehir Gölü, bugün yaşadığımız ekolojik sorunları yaşamayacaktır. Gölün yaşaması tüm ülkemizi ilgilendirmektedir. Gölde çalışma yapan tüm sivil kuruluşlardan istediğimiz Beyşehir Gölü'nün yok olmaması için alınması gereken tedbirler, öncelikle işletme kotununun 1122,50 m. olması, konusunda çalışmalar yapılmasıdır. Gembos ovasından gelecek su ile önce mutlaka Beyşehir Gölü'nün su seviyesi dengeli hale getirilmeli, daha sonra tarım alanlarına sulama suyu verilmelidir. Burada mutlaka DSİ tarafından sulama sistemleri geliştirilmeli, salma suyla sulama sisteminden vazgeçilmelidir.

Milli Parklar Müdürlüğü ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Müdürlüğü, Beyşehir Gölü'nden su çekimlerini dikkatle izlemelidirler. Çünkü Beyşehir Gölü'nde su seviyesinin hızla düşmesi, maalesef sit alanının doğal ve kültürel güzelliklerini etkilemektedir.

Beyşehir Gölünü koruma-kullanma dengesi içinde, Gölü koruyacak tüm tedbirleri, yerel yönetimler, DSİ, Milli Parklar, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü ve sivil toplum örgütleriyle beraber olarak vakit geçirmeden uygulamaya koymalıdır.

Tüm kurumlar Beyşehir Gölü'nü yalnızca sulama amaçlı bir su deposu olarak görmemeli, doğal, ve kültürel güzellikleriyle bölgeye, ülkemize değerler katan mantıklı yaklaşılmalıdır.

DSİ'nin göl ile ilgili olarak son zamanlarda artan çalışmalarını memnuniyet vericidir. Gembos Ovası'ndan su taşıma faaliyetleri göl için önemli bir kurtuluş müjdesidir. Fakat DSİ öncelikli olarak göldeki su seviyesini korumalı daha sonra sulama suyu vermelidir. Göldeki ekolojik dengenin bozulması karşısında hassasiyet göstermelerini, dere yataklarının ıslah edilmesi konusunda da çalışmalar yapmalarını beklemekteyiz. Çevre İl Müdürlüğümüzden de öncelikle tüm kasaba ve köylerin arıtma tesislerini yapmaları konusunda yardımcı olmalarını bekliyoruz. Yerel yönetimimizin arıtma tesisi yapmaları konusunda hassasiyet göstermelerini bekliyoruz.

Beyşehir Gölü kuruyor

Kurumların Beyşehir Gölü'nü yalnızca sulama amaçlı bir su deposu olarak gördüğünü söyleyen TMMOB Şehir Plancıları Odası Konya Şube Başkanı Yılmaz, bundan vazgeçilmesi gerektiğini söyledi

TMMOB Şehir Plancıları Odası Konya Şube Başkanı Faah Yılmaz, kurumların Beyşehir Gölü'nü sulama amaçlı bir su deposu olarak gördüğünü söyledi. Yılmaz, Konya'nın Beyşehir İlçesi'nde bulunan, Türkiye'nin en büyük tuzlu su gölü olan Beyşehir Gölü'nde su seviyesinin düşmesini önlemek için DSİ tarafından yapılan sulama tesisleriyle, birçok sivil toplum örgütünün harekete geçtiğini belirtti. Bu konuda uzun süre çalışmalarını sürdüren Şehir Plancıları Odası Konya Şubesi olarak "Beyşehir Havzası Raporu" hazırladıklarını ifade eden Yılmaz, rapora göre kurumların Beyşehir Gölü'nü yalnızca sulama amaçlı bir su deposu olarak gördüğünü, bundan kısa sürede vazgeçilmesi gerektiğini dile getirdi.

Koruma-kullanma dengesi içinde gölü koruyacak tüm tedbirlerin, yerel yönetimler, DSİ, Milli Parklar, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Müdürlüğü ve sivil toplum örgütlerinden vakit geçirilmeden uygulamaya konulması gerektiğini vurgulayan Yılmaz, şunları kaydetti: "Gölün mevcut işletme kotu 1121 metredir. Bu kot tehlikeli düzeydedir. DSİ'nin işletme kotunu 1122 metreden al-

Jen 1122,5 metreye çıkartması, su seviyesinin kontrol altında tutulması gerekir. Böylece Beyşehir Gölü, bugün yaşadığımız ekolojik sorunları yaşamayacaktır. Gölün yaşantısı tüm ülkemizi ilgilendirmektedir. Gölde çalışma yapan tüm sivil toplum kuruluşlarından istediğimiz, Beyşehir Gölü'nün yok olmaması için alınması gereken tedbirlerin en başında gelen işletme kotunu yükseltmeleridir."

SUYU AKILLI KULLANANA 7 BİN 500 AVRO
WWW-Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı Konya Havzası Pilot Bölge Sorumlusu Çağrı Eryılmaz, su kaynakları tehlike sinyali veren Konya Ovası'nda, suyu daha akıllıca kullanmak için uygun proje gerektireceği 7 bin 500'er avro hibe vereceklerini söyledi. Eryılmaz, Konya Kapalı Havzası'nın, su kaynaklarının kısıtlı, su kullanım taleplerinin ise en yoğun olduğu alanlardan biri olduğunu belirtti. Aşırı su kullanımı ve ara verilmeyen yapılan ekimlerin, havzama zengin biyolojik çeşitliliğini tehdit ettiğini vurgulayan Eryılmaz, şu haklarındaki duyurularını, www.wwf.org.tr internet adresinden duyurulmaya başlandığını söyledi.

GALATAPORT PROJESİYLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİMİZİ AKTARDIK

21.09.2005 tarihli Milliyet Gazetesi'nde Şube sekreterimiz Ali Rıza Nurhan'ın Galataport projesi ile ilgili bir röportajı yayınlandı.

Röportajda, Ali Rıza Nurhan, Galataport planlarının dava konusu haline getirildiğini, kıyılarda yapılması gerekli yapılar dışında hiçbir yapının bu alanda yapılmayacağı ve kıyıların kamuya ait olduğunu, bu boyutuyla halkın kullanımına açılması gerektiğini, bu proje ile bunun önüne geçildiğini ve bu bölgede ücretini ödeyenin kullanabileceği bir yatırım yapılacağını belirterek, Kent Planlama açısından bu tepeden inme, noktasal planlama yaklaşımının sakıncalarının İstanbul'da daha önce de yaşandığını vurgulayarak, şu anda İstanbul'un Metropoliten plan çalışmasının sürdüğünü, çalışmalarda da böyle bir yatırımın öngörülmediğini, bir aykırılığın söz konusu olduğunu, dolayısıyla bu tepeden inme noktasal planların da İstanbul'un planlama yaklaşımına aykırı olduğunu dile getirmişti.

Ayrıca böylesi bir yatırımın gerçekleşmesi halinde bölgenin hem ulaşım altyapısının hem de elektrik, su ve kanalizasyon olarak teknik altyapısının bu yatırımı kaldıracak kapasitede olmaması nedeniyle yeniden elden geçirilmesi gerekeceği ve bu işlemin de belediye veya kamu eliyle gerçekleş-

tirileceğinden maliyetinin kamuya yükleneyeceği dolayısıyla yatırımcının aslında halkın parası ile destekleneceğinin bu bedellerin ihale bedelinden düşülmesi halinde ülkemize yapılacak gerçek yatırımın değerinin bulunabileceğinin altı çizilmiştir.

Konuyla ilgili olarak aynı tarihte Şube Sekreterimiz Ali Rıza Nurhan'ın BİA Haber Merkezi'nde yayınlanmış röportaj metni aşağıda yer almaktadır.

Sermaye Kazanıyor İstanbul Kaybediyor

Şehir Plancıları Odası'ndan Nurhan, Galataport'un hem Anayasa'ya hem Kıyı Kanunu'na aykırı olduğunu söyledi: "İstanbul'u plansız bırakacak. Ulaşım, altyapı masraflarını biz ödeyeceğiz" dedi. İptal davaları sürüyor; Mimarlar Odası yeni davaya hazırlanıyor.

Mimarlar ve şehir plancıları, Galataport projesinin yasalara aykırı olduğunu söylüyor; imar planına dair açtıkları davaların sonucunu beklerken, ihalenin iptali için de yeni davalar açmaya hazırlanıyor.

Şehir Plancıları Odası (ŞPO) İstanbul Şubesi Sekreteri Ali Rıza Nurhan, projenin ve hükümetin uygulamalarının hem Anayasa'yı hem de Kıyı Kanunu'nu ihlal edeceğini bilet'e açıkladı; ŞPO'nun, Galataport projesiyle ilgili düzenlemelerin iptali için yaz başında dava açtığını söyledi. ŞPO, daha önce de, hükümetin Galataport ihalesini yapmasına olanak tanıyan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in yürütmesinin durdurulması için dava açmış ve kazanmıştı.

Türkiye Mimarlar Odası İstanbul Şubesi de, imar plan değişikliğiyle dava açmış durumda. Avukat İlyas Bulca, şimdi de ihalenin iptali için dava açmaya hazırlandıklarını bilet'e söyledi.

Nurhan, projenin asalara aykırılığının yanı sıra, altyapıya, ulaşımına dair birçok alternatif maliyet de getireceğini, üstelik maliyetlerin de yine "bizim cebimizden çıkacak vergilerle karşılanacağını" söylüyor. Nurhan'ın dikkat çektiği bir başka konu da, hükümetin yasal düzenlemelerinden ihale anlaşmasının şartlarına kadar bütün sürecin demokratik yollardan bağımsız işlenmesi.

Basına yansıyan bilgilere göre, Galataport projesi liman alanı, Karaköy Meydanı'ndaki Türkiye Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlük binasından Deniz Ticaret Odası'na kadar yaklaşık bin 200 metrelik sahil şeridinde yer alıyor.

Projenin işletmesi için 49 yıllığına açılan ihaleyi, Royal Ortak Girişim Grubu, yaklaşık 3.5 milyar avro teklif ederek kazanmıştı.

Konsorsiyum'un ortaklarından Çeçen Holding Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Çeçen'in verdiği bilgiye göre, konsorsiyum ihale bedelini dördüncü yıldan itibaren KDV hariç 3.5 milyon avro başlangıç taksidi ve her yıl yüzde 10.75'lik artış ile 49 yılda ödeyecek.

Şirketin 15'nci yılda ödeyeceği taksit KDV hariç 10 milyon 760 bin avro olacak. Şirket, 20'inci yılda 17 milyon 929 bin, 30'uncu yılda 49 milyon 774 bin, 40'uncu yılda 138 milyon 179 bin, 49'uncu yılda 346 milyon 367 bin avro taksit ödeyecek. Toplam taksit ödemesi 3 milyar 538 milyon 449 bin avro olacak.

Nurhan: Kıyılar kamundur

"Galata uluslararası yolculuğun çok olduğu, yük de indirilip bindirilen, içinde depoların ve antrepoların bulunduğu bir limandır" diyor Nurhan, süreci anlatmaya başlarken.

"Plan 50'li yıllarda, o dönemin gerçeklerine göre doğru sayılabilecek bir plandır. Galataport projesi, vasfın liman olarak devam etmesini ama şeklinin değişmesini öngörüyor. Kravaziyer liman tanımı getiriliyor, yani turistik tesislerden, alışveriş merkezlerinden ve altyapıdan oluşuyor. Liman için gerekli ve öncelikli olmayan yatırımları içeriyor."

Nurhan yapılmak istenen limanın Anayasa'ya da Kıyı Kanunu'na da aykırı olduğunu söylüyor:

"Anayasa'ya göre kıyılar kamunun kullanımına açıktır ve devletin tasarrufu altındadır. Kıyı kanunu da "kıyıda hiçbir yapı yapılamaz, kıyı halka kapatılamaz" diyor. Bunun tek istisnası, kıyıdan başka yere yapılamayacak olan binalar; liman, iskele, çekek yerleri, marinalar gibi. Kanun bunların da nasıl yapılabileceğini düzenliyor. Bunların amacı, kıyıların yapılaşmadan uzak tutulmasının sağlamaktır."

Anayasa'nın kamu yararını düzenleyen maddelerinden 43. madde, "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Mimarlar Odası Galataport ihalesine dava açıyor

SERHAT OĞUZ İstanbul

Mimarlar Odası, Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Galataport ihalesine karşı dava açmaya hazırlanıyor. Uygulanması "Boğaziçi'nde imar faşizmi" diyerek eleştiren Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci, "Başbakan İyiyip Erdoğan şimdi Büyükşehir Belediye Başkanı olsa projeye karşı koyameti koparır" dedi.

Hükümetin Haydarpaşa ve Galataport gibi projeler için imar yetkisini Büyükşehir Belediyesi'nden alması sağlanan yasanın Anayasa'ya aykırı olduğunu belirten Ekinci, şunları söyledi:

"Topbas, yasaya karşı dava açsın biz müdahil oluruz."

'Hizmet değil rant'

Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Genel Sekreteri Ali Rıza Nurhan da Galata Projesi için suç duyurusunda bulunduğunu belirtti. Hükümetin İstanbul'a hizmetten çok rant peşinde olduğunu öne sürer Nurhan, şöyle konuştu:

"Eğer yapılırsa Haydarpaşa Projesi'nden çok daha vahim bir sonuç çıkar. Bahsettikleri kadar gemi gelirse bölgenin altyapısı buna yetmez ve bunu düzeltmek devlete düşer. Yani devlet o yatırımı sübvansane eder."

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyıların sahil şeritlerinin, kullanış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir” diyor.

“Dolayısıyla, yapılmak istenen liman Anayasa, Kıyı Kanunu varken mümkün değildir. Ayrıca, Galata limanı zaten denizden doldurularak elde edilmiş dolgu alanlarıdır. Kanuna göre dolgu alanlarında sabit yapı yapılamaz.

“Torba kanunlarla, Anayasa, Kıyı Kanunu, İmar Kanunu bypass ederek yapılaşmaya gidiliyor.”

“Bakanlık yargı kararını dinlemedi”

Nurhan, kruvaziyer liman tanımının değiştirilmesi için Kıyı Kanunu Yönetmeliği'nin çıkarılmasını, ancak açtıkları davayla bu yönetmeliğin yürütmesini durdurulmasını sağladıklarını anımsatıyor.

“Buna rağmen planlar Bayındırlık Bakanlığı tarafından onaylandı.”

Nurhan'ın dikkat çektiği bir başka konu da, bu tür kararların İstanbul'u plansız bir kent olmaya mahkum etmesi.

“İstanbul'un üst ölçekli planlarında öngörülmemeyen bir nokta karardır bu. Büyükşehir Belediyesi İstanbul'un planlarını üretmeye çalışıyor. Ama Galataport, Formula 1 gibi noktasal kararlar bakanlıktan tepeden inme geliyor.

“50 yıllık plan yapmaya çalışırken, bütün tasarımlar bir anda sıfırlanıyor. Bakanlığın bu tutumundan vazgeçmesi gerekiyor. İstanbul'u plansız bırakıyor; süreci uzatıyor.

“Örneğin ulaşım master planı bir anda boşa çıkıyor. Trafikğin ne olacağını bilmiyorsunuz; kestirimimiz yok. Her seferinde sıfırdan başlıyorsunuz.

“Sonuçta, yatırımcı firmalar, İstanbul'un adını kullanarak kendilerince elverişli olan şeyler istiyor.”

“Alternatif maliyetler bizim cebimizden çıkacak”

Nurhan, Galataport gibi bir projenin birçok alternatif maliyet getireceğini, bunların da devlet ya da belediye tarafından karşılanacağını, dolayısıyla paranın “bizim cebimizden çıkacağını” söylüyor:

“Bunlar, İstanbul için değil, İstanbul'dan ne kazanırız diye yapılan yatırımlar. Yatırımcılar kazanırken, halk ve İstanbul kaybedecek.”

Nurhan, alternatif maliyetleri şöyle özetliyor:

“Trafik: Şu an liman dolayısıyla bölgede çalışan insan sayısı belli. Alışveriş merkezi olduğunda, turistik merkez olduğunda, bu sayı en azından üçe dörde katlanacak. Çalışanların servislerini de koyarsanız; çekim merkezi de olacağı için ziyaretçi sayısı da kat kat artacak. Halihazırda yetmeyen ulaşım altyapısı hiç yetmeyecek. Tıkanmadan öte, bir kangren söz konusu.

“Elektrik, su, kanalizasyon: Sadece ziyaretçi sayısı, şimdikin 10-15 katı olacaktır. Yine aynı nedenlerle, altyapı ihtiyacı da kat kat artacak. Şu anki nüfusa göre ayarlanmış olan mevcut altyapıyla bunu karşılamak mümkün değil. Bunu ya belediye yapacak, ya devlet. Ve maliyetini halk ödeyecek. Firmanın yatırımını biz sübvansede etmiş olacağız. Trafolar da yetmeyecek. Bunun da maliyetini biz karşılayacağız.”

“Kıydan parası olan yararlanabilecek”

Nurhan, projenin eşitlik ilkesine de aykırılık doğuracağını vurguluyor.

“Şu an, limanın uluslararası ticaret bölgesi olması nedeniyle halka kapalı olması hoş görülebilir bir durum.

Fakat turizm merkezi haline geldiğinde, sadece burayı kullananlar girebilecek. Parasını veren kullanabilecek. Bu da Anayasa ilkelerine aykırılık doğuracak; aynı zamanda eşitlik ilkesine de aykırı.”

Nurhan, gerek projenin gerekse ihaleyi kazanan firmayla yapılan anlaşmanın, resmi yollardan hiçbir zaman kamuya açılmadığına da dikkat çekiyor.

“Her şey hızlıca, kimseye sorulmadan yapılıyor. Meslek odalarının, sivil toplumun görüşü hiç alınmadı. Gizlilikle, demokratik süreçten uzak tutuluyor.”

DUBAİ VELİAHT PRENSİ İLE İMZALANAN PROTOKOL'E İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZİ İLETTİK

Dubai velihaht prensi ile imzalanan protokol'ün değerlendirmesi ile ilgili şube sekreterimiz Ali Rıza Nurhan ile yapılan röportajlar ve basına yansyanların bir kısmı aşağıda verilmiştir.

• 08 Ekim 2005 tarihli Milliyet Gazetesinde yayımlandı. Şube Sekreterimiz röportajda “Kamu arazilerinin özelleştirme kanunu kapsamında satışa çıkarıldığı ancak geçmiş dönemde özelleştirme kamu oyuna açıklanırken zarar eden KİT'lerin elden çıkarılması olarak özetlenmiş ve bu kablurlardan kurtulunca ekonominin düzluğe çıkacağı söylenmiştir. Bugün gelinen aşamada ise kar eden KİT'ler ile ayrıcalıklı imar hakları ile kamu arazilerinin yerli ve yabancı sermayeye satışı söz konusudur.

Devlet eliyle ayrıcalıklı imar hakları verilerek kamu arazilerinin satışı diğer sermaye gruplarının da elde ettikleri arsalarla ayrıcalıklı imar hakları istemesinin önüne açacaktır. Bu

Prens gökdeleni tartışma yarattı

İmar ve şehir planlamacılar, Dubai Prensi Maktum'un İstanbul'da 200 katlı, 650 metre yüksekliğinde "dünyanın en yüksek gökdelenini" yapma projesine karşı çıktılar...

Dubai Velihaht Prensi Şeyh Muhammed bin Zayed Al Nahyan'ın İstanbul'da 200 katlı, 650 metre yüksekliğinde "dünyanın en yüksek gökdelenini" yapma projesine karşı çıktılar...

"Altyapı çöker, siluet biter"
Ali Rıza Nurhan Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Sekreteridir.

"Dubai İstanbul'a benzemez"
Rıza Nurhan İstanbul Şubesi Sekreteridir.

Dubai Prensi'nin 650 metre yüksekliğinde gökdeleni yapacağı yerin fotoğrafı.

Dubai protokolüne ele geçirdik

2005 yılının Eylül ayında Dubai Prensi Maktum'un İstanbul'da 200 katlı, 650 metre yüksekliğinde "dünyanın en yüksek gökdelenini" yapma projesine karşı çıktılar...

yaparak tartışmaya nokta koymuştur. P. Pınar Özden açıklamasında bölgenin plan paftalarında yapılan ölçümler neticesinde Göztepe Parkı'na en yakın caminin 700 m mesafedeki Selamiçeşme Camisi'nin olduğu, 990 m mesafede de Galip Paşa Camisi'nin bulunduğunu belirtmiştir.

 İzmir Şubesi

ÇİĞLİ BELEDİYESİNCE DÜZENLENEN "İZMİR KUŞ CENNETİNDE YAŞAM VE SORUNLARI" KONULU PANELE KATILDIK

Çiğli Belediyesi 30 Ağustos - 4 Eylül 2005 tarihleri arasında 1. Zafer ve Barış Festivali kapsamında düzenlenen "İzmir Kuş Cennetinde Yaşam ve Sorunları" konulu panele şubemiz katıldı. Farklı uzmanlık alanlarından kurum temsilcilerinin katıldığı panelde, alanın sulak alan olduğu, alanda sit kararlarının bulunduğu, Uluslararası Ramsar Sözleşmesi kapsamında yer aldığı, alanda tarımsal faaliyetlerin yer aldığı, kırsal yerleşimlerin bulunduğu ve bu değerlerin sağlıklı bir kıyı planlama yönetimi kapsamında ele alınmasının önemli ve öncelikli olduğu vurgulandı.

 İzmir Şubesi

ŞEHİR PLANCILARI ODASI İZMİR ŞUBESİ YÖNETİM KURULU GÖREV DAĞILIMI YENİDEN DÜZENLENDİ

8 Eylül 2005 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında görev dağılımının yeniden düzenlenmesi kararlaştırıldı ve yeni görev dağılımı şu şekilde oluşturuldu:

Başkan : Tolga ÇİLİNGİR
2. Başkan : Sena ERKAN
Sayman : Zühre ÇELİK
Yazman : Sabri YÜKSEL
Üye : Beril ÖZALP
Üye : Ulaş Ş. KILIÇKAYA
Üye : A. Tuncay KARAÇORLU

 İzmir Şubesi

İZMİR 2 NO'LU KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI KORUMA BÖLGE KURULU TOPLANTILARINA KATILDIK

14-15 Eylül 2005 ve 28-29 Eylül 2005 tarihlerinde yapılan 2 Nolu Koruma Bölge Kurulu toplantılarına katıldık. Yeni yasal düzenleme ile sağlanan Koruma Kurulları toplantılarına ilgili odaların katılımına ilişkin olarak, şubemizce katıldığımız 2 Nolu Koruma Bölge Kurulunun toplantılarında; Meslek alanımıza ilişkin konularda, izleme, bilgilenme ve görüş iletmemiz olanaklı oldu. Toplantıların gündemlerinde yer alan Turgutlu, Söke, Çive, Yenipazar, Denizli, İncirliova, Buldan, Pamukkale, Çivril, Güney yerleşmelerine ilişkin konular yer aldı. İkinci toplantının gündeminde yer alan Allinaoi Antik Kentinin, Yortanlı Barajının su toplama havzasında kalmasına yol açacak olan DSİ Bölge Müdürlüğü'nün girişimine ilişkin şubemiz duyarlılıkları aktarıldı.

 İzmir Şubesi

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÜKSEK YAPILAR İNCELEME KURULU TOPLANTILARINA KATILDIK

13-21 ve 22 Eylül 2005 tarihlerinde yapılan İzmir Büyükşehir Belediyesi Yüksek Yapılar İnceleme Kurulu Toplantılarına katıldık. Toplantıların gündemlerinde yer alan ve yüksek yapı özelliği gösteren yapıların kentsel tasarım, mimarlık ve mühendislik projelerine temel olan planlama kararlarının, İnceleme Kurulları toplantıları öncesi onaylanmış olmasından dolayı, planlama kararlarına ilişkin görüşlerimizin, kararların yeniden

değerlendirilmesi olanağı sağlanamasa bile raporlarda bir görüş notu olarak yer alması sağlandı.

 İzmir Şubesi

KONAK BELEDİYE MECLİSİ İMAR KOMİSYONUNA KATILDIK

İzmir-Konak Yeşilyurt Bozyaka SSK Hastanesi karşısına yapılması planlanan Emniyet Müdürlüğü yapısı ile ilgili olarak Konak Belediye Meclisi İmar Komisyonu Eylül Ayı toplantısına katıldık.

Komisyon toplantısında, imar planında yapı düzeni belirtilmemiş resmi kurum alanı üzerine inşa edilmesi düşünülen Emniyet biriminin, çevredeki diğer kamu kurum yapılarına göre çok daha yüksek bir değer olarak 5 emsal değerinde bir kompleks biçiminde tasarlanmasının, parseldeki yapı yoğunluğunu arttıracak olması, çevresel açıdan yaratacağı üçüncü boyuttaki olumsuz etkileri ve Emniyet Müdürlüğü'nün İzmir metropolü ölçeğindeki bazı merkezi fonksiyonları içerecek olması nedeniyle, mevcut yol sistemine yükleyeceği ek trafik hacmi ve hastane trafiğine olası olumsuz etkileri düşünülerek gerek yerseçim kararının, gerekse sözkonusu mimari projenin bu alanda gerçekleştirilmesinin şehircilik ilkeleri açısından uygun olmayacağına yönelik görüşümüzü bildirdik.

 İzmir Şubesi

KARŞIYAKA BELEDİYESİ'NİN BAYINDIR KOMİSYON TOPLANTISINA KATILDIK

5 Ekim 2005 tarihinde Karşıyaka Belediyesi'nin Bayındır Komisyon toplantısına şubemiz katıldı. Toplantıda, plan değişikliği teklif dosyalarını inceleyerek görüş belirttik.

